

Ed.

269. Frumvarp til laga

[139. mál]

um tekjuskatt og eignarskatt.

(Lagt fyrir Alþingi á 82. löggjafarþingi, 1961—1962.)

I. KAFLI

Um skattskyldu.

1. gr.

Hver maður heimilisfastur hér á landi er skyldur til, með þeim takmörkunum, sem settar eru í lögum þessum, að greiða skatt í ríkissjóð af tekjum sínum og eignum.

Nú dvelst maður erlendis um stundarsakir, en bregður eigi heimilisfangi sínu hér á landi, og skal hann þá gjalda skatt eins og hann dveldist að staðaldri í landinu.

2. gr.

Nú er maður eigi heimilisfastur hér á landi, en á hér fasteignir og hefur tekjur af þeim eða af atvinnu eða af sýslan, sem hér eða héðan er rekin, svo sem sjómenn á íslenskum skipum, sem eigi greiða skatt í öðru ríki, og skal hann þá gjalda skatt af tekjum þessum og tilnefna fyrir hlutaðeigandi skattheimtumanni, hver greiði skattgjald hans, enda sé sá maður búsettur á skattsvæði skattheimtumanns.

Sömuleiðis skal sá, er eigi hefur aðsetur hér á landi, en hefur laun, biðlaun eða styrk úr ríkissjóði, eða arð af hlutafé í innlendu hlutafélagi eða innborguðu stofnfé í öðrum atvinnufélögum eða fyrirtækjum, eða tekjur frá öðrum innlendum aðilum, gjalda skatt af þessum tekjum, og skal tekjuskattinum haldið eftir við greiðslu fjárins.

Menn, sem eigi eru heimilisfastir hér á landi, og útlend félög greiða eignarskatt af þeim eignum sínum hér á landi, sem gefa af sér tekjur þær, er um ræðir í þessari grein. Reiknast skattur einstaklinga samkvæmt reglunum í 26. gr. I. Eignarskattur útlendra félaga reiknast samkv. 26. gr. II.

Ríkisstjórninni er heimilt að gera samninga við stjórnir annarra ríkja um gagnkvæmar ívilnanir á tekju- og eignarskatti þeirra erlendra og íslenskra skattaðilja, sem eftir gildandi skattalöggjöf ríkjanna eiga að greiða skatt af sömu tekjum eða eignum bæði á Íslandi og í einhverju öðru ríki.

3. gr.

Tekjur hjóna, sem samvistum eru, skulu saman taldar til skattgjalds, enda þótt séreign sé eða sératvinna. Ábyrgjast þau bæði skattgreiðslu og undirrita skattframtalið. Rétt er því hjóna, er skattgreiðslu annast, eða erfingjum þess að krefjast endurgjalds af hinu eða erfingjum þess á þeim hluta skattsins, er að réttum tölum kemur á séreign eða sératvinnu þess hjóna, er eigi innti af hendi skattgreiðslu.

Nú vinnur gift kona, sem er samvistum við mann sinn, fyrir skattskyldum tekjum, og eiga þá hjónin rétt á því, að dregin séu 50% frá þeim tekjum hennar,

áður en skattgjald er lagt á tekjur hjónanna, enda sé teknanna ekki aflað hjá fyrirtæki, sem hjónin annaðhvort eða bæði eða ófjárráða börn þeirra eiga eða reka að verulegu leyti. Nú telja hjónin sér hagfelldara, að tekjur konunnar séu sérstaklega skattlagðar, og geta þau þá krafizt þess, að skattgjald sé sett á þau sitt í hvoru lagi samkv. 25. gr. Ómagafrádráttur allur skiptist þá til helminga milli hjónanna. Annar frádráttur en persónuleg gjöld konunnar telst við útreikninginn hjá eiginmanninum.

Þegar gift kona gengur til verka að atvinnurekstri með manni sínum og atvinnureksturinn er að verulegu leyti eign þeirra, annars hvors eða beggja, eða ófjárráða barna þeirra, eiga þau rétt á því, að metinn sé hlutur konunnar af sameiginlegum hreinum tekjum hjónanna, miðað við beint vinnuframlag hennar við öflun teknanna, og dregin 50% frá hlut hennar, áður en skattgjald er lagt á hinar sameiginlegu tekjur hjónanna. Aldrei kemur þó hærri upphæð til frádráttar en 15000 kr.

Eignir hjóna, sem samvistum eru, skulu lagðar saman til eignarskatts, enda ábyrgjast bæði greiðslu.

4. gr.

Börn innan 16 ára aldurs eru ekki sjálfstæðir skattþegnar. Teljast tekjur þeirra með tekjum foreldra (stjúpforeldra, kjörforeldra og fósturforeldra). Ef árs-tekjur þeirra nema meira en 10000 krónum, er þó heimilt að ákveða þeim skatt sem sjálfstæðum skattþegnum, enda komi fram tilmæli um það.

Með tekjum barna, sem eru í foreldrahúsum og eru sjálf skattgreiðendur, telst eigi það framfæri, sem þau fá að nokkru eða öllu leyti hjá heimilisföður, nema það sé endurgjald fyrir vinnu við atvinnurekstur hans.

Eignir barna innan 16 ára aldurs teljast með eignum foreldra (stjúpforeldra, kjörforeldra og fósturforeldra). Heimilt er þó að ákveða börnum sérstaklega eignarskatt, ef tilmæli koma fram um það.

5. gr.

Tekjuskatt og eignarskatt greiða þessi félög og stofnanir:

- A. Hlutafélög, samlagshlutafélög og önnur félög með takmarkaðri ábyrgð, nema tekjuafgangi sé einungis varið til almennra þarfa.
- B. Gagnkvæm ábyrgðarfélög, kaupfélög og önnur samvinnufélög.
- C. Sameignarfélög með ótakmarkaðri ábyrgð félagsmanna.

Sameignarfélög, þar með talin samlög, sem hafa það að meginmarkmiði að annast vinnslu eða sölu á framleiðsluvörum félagsmanna, greiða ekki skatt af þeim tekjum, sem skipt er milli sameigenda í samræmi við hlutdeild þeirra í afurðasölu eða afurðavinnslu félagsins og skattlagðar eru hjá þeim.

Nú eru ekki fleiri en þrjár félagar í sameignarfélagi með persónulegri ábyrgð, og er þá skattur ekki lagður á félagið sjálft, heldur á hvern einstakan félagsmann, nema tilmæli komi fram um það frá félaginu einu ári áður en tekjur eru taldar fram. Að því er varðar skattákvæðanir á árinu 1962 er þó nægilegt, að slík tilmæli komi fram fyrir 1. maí það ár.

- D. Sjóðir og stofnanir, sem ekki eru sérstaklega undanþegin skattgjaldi, sbr. 6. gr., svo og dánarbú og þrotabú.

Félög og stofnanir, sem um ræðir í grein þessari, þar með talin sameignarfélög þau, er um ræðir í C-lið, og ekki eiga heimili hér á landi, en hafa hér tekjur af eignum eða atvinnu sams konar og um ræðir í 2. gr., skulu greiða skatt í ríkissjóð af tekjum þessum sem önnur félög.

Fjármálaráðherra setur nánari ákvæði um skattskyldu þeirra, sem erlendis eru búsettir.

6. gr.

Þessir aðilar eru undanþegnir tekjuskatti og eignarskatti: Forseti Íslands, ríkissjóður, ríkisfyrirtæki og ríkisstofnanir og aðrir þeir sjóðir, er standa undir

umsjón ríkisstjórnarinnar, sveitarfélög og fyrirtæki, er þau reka og sjóðir þeirra, íslenzkir kirkjusjóðir, sparisjóðir, sem engan arð greiða stofnendum sínum eða ábyrgðarmönnum, og enn fremur sjóðir, félög og stofnanir, er ekki reka atvinnu eða veitt er skattfrelsi með sérstökum lögum.

Þeir menn, er starfa erlendis í þjónustu hins íslenska ríkis, skulu undanþegnir tekjuskatti af þeim launum, er þeir fá fyrir slík störf.

Erlendir þjóðhöfðingjar, sendiherrar, sendiræðismenn og erlendir starfsmenn sendisveita annarra ríkja eru undanþegnir tekjuskatti, nema að því leyti sem þeir njóta tekna frá innlendum aðilum, eiga hér fasteignir eða hafa tekjur af þeim, reka atvinnu eða eiga hlut í atvinnufyrirtæki hérlendis. Aðilar þeir, er greinir í þessari málsgrein, eru einnig undanþegnir eignarskatti í samræmi við reglur þær, sem settar eru í málsgreininni.

II. KAFLI

Um skattskyldar tekjur.

7. gr.

Skattskyldar tekjur teljast með þeim undantekningum og takmörkunum, er síðar greinir, alls konar arður, laun og gróði, er gjaldanda hlotnast af eign eða atvinnu eða einstökum verknaði eða atvikum, ef þetta verður metið til peninga-verðs, svo sem:

- A. Tekjur af landbúnaði, sjávarútvegi, siglingum, verzlun, verksmiðjuíðnaði, handiðn, námurekstri og sérhverjum öðrum atvinnurekstri, enn fremur allar tekjur, sem telja má endurgjald fyrir starfsemi í þágu vísinda, lista og bókmennta eða fyrir hvers konar vinnu, greiða eða aðstoð. Til slíkra tekna telst fæði, húsnæði og önnur hlunnindi, sem látin eru í té í kaupgjaldsskyni.
- B. Tekjur af embættum eða sýslunum, svo sem: Föst laun, aukatekjur, embættisbústaður og önnur hlunnindi, landauragjald, jarðarafnot, endurgjald fyrir skrifstofukostnað (sbr. 11. gr. C). Enn fremur eftirlaun, biðlaun, lífeyrir, gjafir og styrktarfé. Til skattskyldra gjafa telst meðal annars: Gjafir eða hlunnindi, sem sýnilega eru gefin sem kaupauki, beinar gjafir í peningum eða öðrum skattskyldum verðmætum, sem nokkru nemur, þar með talin afhending slíkra eigna í hendur nákominna ættingja, nema um fyrirframgreiðslu upp í arf sé að ræða, sbr. 10. gr. B. Komi endurgjald fyrir þessar eignir að einhverju leyti, skal meta til tekna mismuninn á því endurgjaldi og áætluðu matsverði hinnar gefnu eignar. Undanskildar skulu þó tækifærisgjafir, nema arðberandi eignir séu gefnar.
- C. Landskuld af leigujörðum og arður af alls konar ítökum og hlunnindum, leiga eftir hús, lóðir og skip svo og áætlað afgjald af fasteignum og skipum, er eigendur nota sjálfir eða láta öðrum í té til afnota án endurgjalds, enn fremur leiga af innstæðukúgildum á jörðum, sem eru í leiguabúð, og arður af byggingarpeningi og öðru lausafé, sem á leigu er selt.
- D. Vextir eða arður af skuldabréfum, hlutabréfum og öðrum innlendum eða útlendum verðbréfum svo og vextir af útistandandi skuldum og öðrum fjárkröfum, af sparisjóðsinnlögum og sérhverri annarri arðberandi innstæðu, þó ekki vextir af skattfrjálsri innstæðu, sbr. 21. gr.

Til arðs af hlutabréfum telst auk venjulegrar arðsútborgunar sérhver afhending verðmæta til hluthafa, er telja verður sem tekjur af hlutaeign þeirra í félaginu. Ekki telst þó til arðs úthlutun jöfnunarhlutabréfa, sem ekki hefur í för með sér breytta eignarhlutdeild hluthafa í hlutafélagi og telst því ekki til skattskyldra tekna hluthafans, enda sé útgáfa bréfanna byggð á raunverulegum verðmætum í sjóðum, öðrum en skattfrjálsnum varasjóði, eða öðrum eignum félagsins, er verið hafa í eigu þess minnst þrjú ár og sé samanlagt nafnverð jöfnunarhlutabréfanna, miðað við hlutafé félagsins, ekki hærra en svarar til almennrar verðhækkunar frá stofnun félags eða frá innborgun hlutafjár. Fjár-

málaráðherra ákveður hvernig reikna skal hina almennu verðhækkun. Til arðs telst úthlutun við félagsslit umfram hlutafé félagsins, þ. e. nafnverð bréfanna, og skiptir því ekki máli í því sambandi, fyrir hvaða verð þau hafa verið seld og keypt. Arður af eigin hlutabréfum félags telst hvorki til tekna né gjalda hjá því.

Til arðs af verðbréfum (t. d. skuldabréfum og vixlum) teljast afföll af slíkum bréfum, og skulu afföllin talin til tekna með hlutfallslegri fjárhæð ár hvert eftir árafjölda afborgunartímans, ef afborgunartíminn er skemmri en fimm ár, en ef afborgunartíminn er fimm ár eða lengri, skulu afföllin talin til tekna með jöfnum fjárhæðum í fimm ár.

- E. Ágóði af sölu á fasteign eða lausafé, enda þótt salan falli ekki undir atvinnurekstur skattgreiðanda, ef ætla má, að hann hafi keypt eignina eða öðlazt hana á annan hátt í því skyni að selja hana aftur með ágóða, eða hún hefur verið í eign hans skemur en fimm ár, ef um fasteign er að ræða, annars skemur en þrjú ár. Þó má draga frá þessum ágóða skaða, sem kynni að hafa orðið á sams konar sölu á árinu. Ákvæði þessi taka ekki til þess, er skattþegn hefur eignazt hið selda við arftöku, nema um fyrirframgreiðslu upp í arf sé að ræða, en þá telst söluhagnaður, miðað við upphaflegt kostnaðarverð, til skattskyldra tekna, ef hið selda hefur verið í eign arfleifanda og erfingja skemur en fimm ár samantlagt, ef um fasteign er að ræða, en ella skemur en þrjú ár.

Nú selur skattþegn fasteign, sem verið hefur í eigu hans skemur en fimm ár, en kaupir aðra innan árs eða byggir hús, áður en þrjú ár eru liðin frá sölu-degi, og skal sölugróði þá ekki skattskyldur, ef hin keypta fasteign eða hið nýreista hús er að fasteignamati jafnhátt eða hærra hinu selda. En ef það er lægra að mati, skal sölugróði skattskyldur hlutfallslega. Undanþága þessi nær þó ekki til neinnar sölu, þar sem telja má, að um atvinnurekstur sé að ræða eða að eignarinnar hafi verið aflað til að selja hana aftur með hagnaði. Ákvæði þessi raska ekki fyrirmælum laganna um skattgreiðslu, þegar eigin vinna, sem ekki hefur verið skattlögð, fæst greidd í söluverði íbúða.

- F. Vinningur í veðmáli, happdrætti eða því um líku, nema skattfrjálst sé samkv. sérstökum lögum.

Tekjur þær, sem koma til greina við ákvörðun skattsins, eru skattskyldar án tillits til þess, hvernig þeim er varið, hvort heldur gjaldandi hefur þær sér og skylduliði sínu til framfæris, nytsemdar eða munaðar, til hjúahalds, nema til atvinnurekstrar sé, til þess að færa út bú sitt eða atvinnuveg, til umbóta á eignum sínum eða til að afla sér fjár, til gjafa eða hvers annars sem er.

8. gr.

Til skattskyldra tekna félaga og stofnana, sem um ræðir í 5. gr., teljast eigi aðeins þær tekjur, sem varið er til eignaaukningar, yfirfærslu til næsta árs, óvenjulegra fyrninga og safnað er í tryggingasjóði, aðra en varasjóð, heldur og þær tekjur, sem varið er til þess að greiða hluthöfum og félagsmönnum arð eða vexti af innborguðu fé og til myndunar eða aukningar varasjóðs, þó með þeim takmörkunum, er síðar segir.

Skattskyldar tekjur váttryggingarféлага, sem starfa hér á landi, telst sá hluti heildarágóðans, sem svarar til hlutfallsins milli iðgjaldatekna félagsins hér á landi og iðgjaldateknanna af allri starfsemi þess.

9. gr.

Ef félag, sem hefur varasjóð, myndaðan af skattfrjálsum framlögum, ráðstafar honum til annars en þess að mæta rekstrarhalla fyrirtækisins, skal telja þá fjárhæð að viðbættum tuttugu af hundraði (20%) til skattskyldra tekna á því ári. Það telst ráðstöfun á fé varasjóðs samkvæmt framansögðu, ef félag ver einhverju af eignum sínum með eftirgreindum hætti:

- A. Veitir hluthöfum, stjórnendum félags eða öðrum lán í peningum eða öðrum verðmætum, sem ekki eru viðkomandi rekstri félagsins.
- B. Veitir hluthöfum, stjórnendum félags eða öðrum nokkur friðindi beint eða óbeint umfram arðsúthlutun og venjulegar eða eðlilegar launagreiðslur.
- C. Kaupir eign óeðlilega háu verði að dómi skattayfirvalds. Skal þá meta, hvert verð geti talizt hæfilegt. Mismun hins raunverulega kaupverðs og matsverðs telst ráðstafað úr varasjóði og úthlutun arðs úr félaginu, ef keypt hefur verið af hluthafa. Undanskilin eru þó opinber verðbréf ríkis og bæjarfélaga, þar með talin skuldabréf með ríkisábyrgð.

Nú hefur félag, sem myndað hefur varasjóð samkv. 2. málsg. 17. gr., ráðstafað fé á einhvern þann hátt, sem greinir í A—C-liðum, og fellur það þá til skattgreiðslu samkv. ákvæðum fyrstu málsgreinar þessarar greinar, þó eigi hærri fjárhæð en nemur varasjóði í lok skattársins.

Nú hrökkva hreinar árstekjur félags að viðbætti þeirri hreinni eign, sem félagið á umfram varasjóð og hlutafé, eigi fyrir skatt- og útsvarsgreiðslum og því varasjóðs-tillagi, sem undanþegið er skattgreiðslu samkv. lögum þessum, og er þá heimilt að taka þá fjárhæð, sem á vantar, úr varasjóði.

Arðjöfnunarsjóði, eftirlaunasjóði og aðra sjóði, sem ekki eru stofnaðir með skattfrjálsum framlögum, má ekki telja sem varasjóð.

10. gr.

Til tekna telst ekki:

- A. Sá eignarauki, sem stafar af því, að fjármunir skattgreiðanda hækka í verði. Hins vegar kemur ekki heldur til frádráttar tekjum, þótt fjármunir lækki í verði, ekki heldur tekjur, sem stafa af sölu á eignum skattgreiðanda, að meðtöldum verðbréfum, nema slík sala falli undir atvinnurekstur hlutaðeigandi skattgreiðanda, t. d. fasteignaverzlun, eða að hún falli undir ákvæði í 7. gr. E. Þegar svo stendur á, telst verzlunarhagnaðurinn af sölunni til tekna, en draga má frá honum þann skaða, sem kynni að hafa orðið af sams konar sölu á árinu.
- B. Eignarauki, sem stafar af arftöku, fyrirframgreiðslu upp í arf, fallinn eða ófallinn, enda hafi erfðafjárskattur verið greiddur, af stofnun hjúskapar, útborgun lífs-ábyrgðar, brunabóta, örorkubóta eða þess háttar.
- C. Lántaka, eyðsla höfuðstóls eða eftirgjöf skulda, sem sannast hefur um við gjaldþrot, nauðasamninga eða á annan fullnægjandi hátt, að eignir voru ekki til fyrir. Eftirgjöf skulda telst þó til tekna, ef uppgjöfin kemur fram sem kaupauki, gjöf eða úthlutun arðs úr hlutafélagi.
- D. Endurgreiðsla, er skattgreiðandi fær, ef hann verður að vera um stundarsakir fjarverandi frá heimili sínu vegna starfa í almenningsþarfir.
- E. Eignaauki, sem stafar af aukavinnu, sem einstaklingar leggja fram utan reglulegs vinnutíma við byggingu íbúða til eigin afnota. Þessi ívilnun fellur þó burt að því leyti sem vinnan kann að fást endurgreidd með söluhagnaði af íbúðinni samkv. E-lið 7. gr. Fjármálaráðherra setur um þetta nánari reglur.
- F. Jarðræktarframlag ríkisins samkv. 2. kafla jarðræktarlaganna, nr. 45 17. maí 1950, sbr. lög nr. 29/1955.
- G. Fæði sjómanns, er hann fær hjá atvinnurekanda.
- H. Beinir launagreiðslur erlendis frá fyrir störf í þágu þeirra alþjóðastofnana eða ríkjasamtaka, sem íslenska ríkið er aðili að, enda njóti starfsmenn hlutaðeigandi stofnana skattfrelsis af launum fyrir hliðstæð störf. Starfræki slíkir aðilar stofnanir hérlendis, ákveður ráðherra um skattaðstöðu þeirra.

11. gr.

Frá tekjum skal draga, áður en skattur er á þær lagður:

- A. Rekstrarkostnað, það er þau gjöld, sem eiga á árinu að ganga til að afla tekna, tryggja þær og halda þeim við, þar á meðal vexti af skuldum, er beinlinis

stafa af atvinnu eða öflun tekna, svo og fyrningu, sbr. 15. gr., og aðstöðugjald eða það, sem varið er til tryggingar og nauðsynlegs viðhalds á arðberandi eignum gjaldanda. Til rekstrarkostnaðar telst enn fremur launauppbót greidd starfsmönnum og verkamönnum, hvort sem hún er goldin í reiðufé eða hlutabréfum. Með rekstrarkostnaði telst ekki það, sem gjaldandi hefur varið sér og skylduliði sínu til framfæris og notkunar, eigi heldur kaup handa honum sjálfum né neinum af skylduliði hans, nema sá telji tekjur sínar fram sér í lagi. Eigi má gjaldandi heldur telja til rekstrarkostnaðar vexti af fé, sem hann hefur sjálfur lagt í atvinnurekstur sinn, né félag eða stofnun vexti af hlutafé, stofnfé eða tryggingafé, og ekki má færa til gjalda greiðslu fyrir einkaleyfi eða verzlunarleyfi.

- B. Tap á útistandandi skuldum, enda stafi skuldin beinlínis af atvinnurekstri aðila og vitanlegt, að hún sé töpuð. Það árið kemur töpuð skuld til frádráttar, er vitanlegt þykir, að hún sé töpuð. Nú greiðist skuld, er áður var talin töpuð, að einhverju eða öllu leyti, og skal hið greidda þá talið til tekna það ár, sem greiðsla átti sér stað.

Tap, sem verður á atvinnurekstri félaga eða einstaklinga, má flytja milli ára um fimm áramót og draga frá skattskyldum tekjum, þar til það er að fullu greitt, enda hafi verið gerð fullnægjandi grein fyrir tapinu á framtali til tekju- og eignarskatts fyrir það ár, þegar tapið varð. Milli ára er þó ekki leyfilegt að færa tap, ef það eða skuldir þær, sem mynduðust þess vegna, hefur verið eftirgefið fyrir ráðstafanir hins opinbera.

- C. Frá embættistekjum skal draga þann kostnað, sem embættisreksturinn hefur í för með sér, svo sem skrifstofukostnað og lögmæltar kvaðir, er á embættinu hvíla.

12. gr.

Frá tekjum skal og draga, áður en skattur er á þær lagður:

- A. Vexti af skuldum gjaldanda öðrum en þeim, er um ræðir í A-lið 11. gr. Afföll af seldum verðbréfum skal færa til gjalda samkv. reglunum í síðustu málsgr. D-liðar 7. gr.
- B. Eignarskatt, sem greiddur hefur verið á árinu.
- C. Ferðakostnað þeirra skattgreiðenda, er fara langferðir vegna atvinnu sinnar, eftir mati skattayfirvalda. Nánari ákvæði skulu sett í reglugerð.
- D. Einstakar gjafir til menningarmála, viðurkenndrar líknarstarfsemi og kirkjufélaga, þó ekki yfir 10% af skattskyldum tekjum gefanda, enda sé hver gjöf ekki undir 300 kr. Fjármálaráðherra ákveður í reglugerð, hvaða málaflokkar og stofnanir komi til greina samkvæmt þessum staflið.
- E. Kostnað við öflun bóka, tímarita og áhalda til visindalegra og sérfræðilegra starfa, enda sé þessi kostnaðarliður studdur fullnægjandi gögnum.
- F. Þegar skattur er lagður á tekjur, sem renna til einstaklinga, félaga eða stofnana, sem ekki eiga heimili hér á landi, má draga frá tekjunum þau útgjöld, sem beinlínis koma við þessum tekjum.

13. gr.

Frá tekjum skal enn draga, áður en skattur er á þær lagður:

- A. Kostnað við stofnun heimilis. Skal hann dreginn frá tekjum hjóna á því ári, sem þau ganga í hjúskap, og skal sá frádráttur nema 20000 kr. Telji hjónin fram til skatts sitt í hvoru lagi, skiptist frádrátturinn jafnt milli þeirra.
- B. Helming af björgunarlaunum, er áhafnir skipa hljóta. Þetta gildir þó ekki um áhafnir þeirra skipa, sem eingöngu eru björgunarskip.
- C. Iðgjöld til stéttarféлага, sjúkrasjóða, atvinnuleysissjóða, þó ekki umfram 5% — fimm af hundraði — af hreinum tekjum einstaklinga. Enn fremur félagsgjöld til atvinnurekendafélaga, þó ekki umfram 5‰ — fimm af þúsundi — af veltu fyrirtækjanna.

D. Iðgjöld af lífeyri, sem skattgreiðandi er skyldur lögum samkvæmt að tryggja sér eða maka sínum og börnum eftir sinn dag, svo og iðgjöld af hverri annarri lögboðinni persónuþryggingu. Enn fremur skal draga frá tekjum þeirra skattgreiðenda, sem eigi eru að lögum skyldir að tryggja sér eða maka sínum og börnum lífeyri, iðgjöld af slíkum lífeyri, sem sannanlega hafa verið greidd á árinu, allt að 10% af launum eða nettótekjum skattgreiðandans, þó ekki hærri upphæð en 7000 kr. á ári. Heimilt er þó fjármálaráðherra að leyfa hærri iðgjaldagreiðslu til frádráttar tekjum, ef sérstakar ástæður mæla með því. Greiði vinnuveitandi hluta af frádráttarhæfu iðgjaldi eða það allt, dregst það frá tekjum hans sem rekstrargjöld, en telst ekki til tekna hjá launþega, og minnkar þá réttur hans til frádráttar á iðgjaldi, sem því nemur, og hverfur að fullu, ef vinnuveitandi greiðir allt iðgjaldið.

Ákvæði þessi gilda, þó að lífeyristrygging sé ekki bundin við lífstíð manns, heldur ákveðið árábil, enda sé það ekki skemmra en 10 ár (annuitetstrygging).

Heimilt er ráðherra að leyfa frádrátt á iðgjöldum, er atvinnufyrirtæki greiða sem stofnframlag til kaupa á lífeyristryggingum handa starfsmönnum sínum vegna liðins starfstíma, ef um er að ræða hliðstæðar reglur þeim, er gilda um tryggingar annarra aðila, enda sé iðgjaldaupphæðinni skipt með jöfnum greiðslum á það mörg ár, að frádráttarbærar iðgjaldagreiðslur verði ekki hærri en hjá öðrum hliðstæðum aðilum samkv. lögum þessum.

Skilyrði fyrir því, að iðgjöld fyrir ólögboðna lífeyristryggingu dragist frá tekjum samkv. framansögðu, er, að tryggingin sé keypt hjá lífeyrissjóði, vátryggingarfélagi eða stofnun, sem starfar eftir reglum, sem fjármálaráðuneytið samþykkir, og séu þar meðal annars fyrirmæli um vörzlu og ávöxtun tryggingarfjárins og eftirlit með starfsemi.

Þá skal og draga frá tekjum iðgjald af lífsábyrgð, er skattgreiðandi hefur keypt sér, þó ekki hærra iðgjald en 4000 kr.

E. Afborganir námsskulda, sem stofnað er til eftir tuttugu ára aldur, má eftir mati skattayfirvalda og eftir því, sem nánar verður ákveðið í reglugerð, draga frá tekjum næstu 5 ár, eftir að námi er lokið, enda sé gerð fullnægjandi grein fyrir skuldunum.

14. gr.

Frá tekjum sjómanna á íslenskum fiskiskipum, þar með töldum sel- og hvalveiðiskipum, skal draga 500 kr. á mánuði vegna hlífðarfatakostnaðar, og miðast frádrátturinn við þann vikufjölda, er þeir eru háðir greiðslu slysatryggingar-iðgjalda sem fiskimenn.

Ef sjómenn á íslenskum fiskiskipum þurfa sjálfir að sjá sér fyrir fæði, skal draga þann fæðiskostnað frá tekjum þeirra. Við ákvörðun þess kostnaðar skal farið eftir mati skattayfirvalda.

Sömu aðilum skal veittur sérstakur frádráttur, 3000 kr. fyrir hvern mánuð, reiknað á sama hátt, enda hafi þeir verið skipverjar á nefndum skipum ekki skemur en sex mánuði af skattárinu. Hlutaráðnir menn skulu og njóta frádráttar samkv. 1. málsg. og þessari málsgrein, þótt þeir séu ekki lögskráðir, enda geri útgerðarmaður fullnægjandi grein fyrir, hvernig hlutaskiptum er farið og yfir hvaða tíma-bil launþegi hefur tekið kaup eftir hlutaskiptum.

15. gr.

Um fyrningu, sbr. A-lið 11. gr., fer sem hér segir:

A. Sömu reglum um fyrningu skal fylgja frá ári til árs. Nánari ákvæði um, hvernig reikna skuli fyrningu eða viðhald, skulu sett í reglugerð, sem fjármálaráðherra setur, og er þar heimilt að ákveða til frádráttar vegna fyrningar og viðhalds fasteigna vissa hundraðstölu af fasteigna- eða brunabótaverði þeirra. Alla fastafjármuni skal fyrna miðað við áætlaðan endingartíma þeirra. Reikna

skal fyrningu, sem fastan hundradshluta af kostnaðarverði eigna, sem keyptar eru 1962 eða síðar. Fyrningu eldri eigna skal reikna með ákveðnum hundradshluta af matsverði skv. 22. gr. miðað við þann árafjölda, sem eftir er af áætl-uðum endingartíma.

- B. Eftirtalдар eignir má í stað venjulegra fyrningarafskrifta afskrifa um 20% á ári í 3 ár, frá því er þær eru teknar í notkun: Fiskiskip og önnur veiðiskip, flutningaskip, flugvélar til farþega- og vöruflutninga, sildarverksmiðjur, drátt-arbrautir og vinnslustöðvar fyrir sjávarafurðir og landbúnaðarafurðir. Þó skulu þau fyrirtæki, er njóta styrks úr ríkissjóði, ekki njóta þessara sérstöku afskrifta, svo fremi að styrkurinn sé jafnhár eða hærri en afskriftum þessum nemur.

Skattayfirvöld skulu ákveða heildar-afskriftarupphæð hvernar eignar. Nú gengur slík eign kaupum og sölum, og skal þá síðari eigandi aldrei njóta hærri afskrifta en hinn fyrsti hefði notið.

Tap, sem orsakast kann af afskriftunum, má flytja milli ára og draga frá skattskyldum tekjum, unz það er að fullu greitt. Ákveða skal með reglugerð, hver skuli vera fyrningarhundradshluti þeirra eigna, sem afskrifaðir eru samkvæmt 1. málsg. B-lið, eftir að þeim afskriftum hefur verið lokið.

16. gr.

Frá hreinum tekjum heimilisfastra manna hér á landi, eins og þær eru ákveðnar samkvæmt lögum þessum, má draga 10000 kr. fyrir hvert barn, sem er á framfæri skattþegns og ekki er fullra 16 ára í byrjun þess almanaksárs, þegar skattur er lagður á. Hér með teljast stjúpbörn, kjörbörn og fósturbörn, sem ekki er greitt meðlag með.

Ef foreldrar búa saman ógift, skal frádráttur vegna barna skiptast til helminga milli þeirra. Búi foreldrar ekki saman og annað þeirra hefur barn hjá sér, en hitt greiðir meðlag, skal frádráttur einnig skiptast til helminga milli þeirra. Meðlags-greiðsla skal ekki talin til tekna hjá því foreldri, sem við henni tekur, og ekki til frádráttar hjá því foreldri, sem innir hana af hendi.

Ef einstæðir foreldrar eða aðrir einstaklingar halda heimili og framfæra þar skylduómaga sína, mega þeir draga frá skattskyldum tekjum auk frádráttar samkv. 1. málsg. upphæð, er nemur 10000 kr. að viðbættum 2000 kr. fyrir hvert barn.

Frá tekjum þeirra, sem eru á framfæri í foreldrahúsum eða við nám, skal draga það, sem útheimtis þeim til framfæris eða menningar, eftir nánari ákvörðun skattýfirvalda.

Um heimild skattstjóra til að veita aukinn frádrátt og lækka tekjuskatt fer eftir því, sem segir í 53. gr.

17. gr.

Félög þau, sem um ræðir í 5. gr. A, mega draga frá tekjum sínum útborgaðan arð allt að 10% af hlutafé eða stofnfé.

Ef nokkuð af ársarði félaga skv. 5. gr. A—D er lagt í varasjóð, er sú upphæð undanþegin tekjuskatti og skal koma til frádráttar við ákvörðun skattskyldra tekna, þó eigi hærri fjárhæð en nemur $\frac{1}{4}$ af hreinum tekjum félags, áður en tekjuskattur og útsvar, sem greitt hefur verið á árinu, er dregið frá tekjunum.

Kaupfélög, pöntunarfélög og önnur samvinnufélög mega draga frá tekjum sínum það, sem þau greiða félagsmönnum í árslok eða færa þeim til séreignar í stofnsjóði, samkv. lögum nr. 46 13. júní 1937, í hlutfalli við vörukaup þeirra á árinu, og enn fremur vexti af stofnsjóði, og telst það eigi til skattskyldra tekna hjá félaginu. Á sama hátt mega félög, sem aðeins vinna úr eða selja afurðir félagsmanna, draga frá það, sem þau úthluta félagsmönnum sínum í hlutfalli við fram-lög þeirra af afurðum. Upphæðir þær, sem þannig er úthlutað, teljast fram til skatts sem tekjur hinna einstöku félagsmanna.

Ef kaupfélag selur einnig öðrum vörur en félagsmönnum sínum, er allur arðurinn af slíkri sölu skattskyldur hjá félaginu. Geti félagið ekki gert grein fyrir viðskiptum við utanfélagsmenn, má telja allan hagnaðinn af starfsemi félagsins skattskyldar tekjur.

Fjármálaráðherra getur sett fyrir mæli um heimild innlendra váttryggingarféлага til þess að draga frá tekjum sínum það, er þau leggja til hliðar til þess að inna af hendi skyldu sína gagnvart váttryggðum.

18. gr.

Tekjuskatt skal miða við tekjur næsta almanaksár á undan skattákvörðun, nema annað sé venjulegt rekstrarár í atvinnugrein aðila eða hann sýnir, þegar hann telur fram, að hann hafi annað reikningsár, enda getur skattstjóri þá veitt honum heimild til að hafa það reikningsár í stað almanaksársins.

Tekjur skal að jafnaði telja til tekna á því ári, sem þær verða til, þ. e. þegar vegna þeirra hefur myndast krafa á hendur einhverjum, nema um óvissar tekjur sé að ræða.

Að loknum frádrætti samkvæmt ákvæðum þessa kafla skal sleppa því, sem afgangur verður, þegar tekjuhæðinni er deilt með 100. Af þeirri tekjuhæð, sem þá er eftir, reiknast skattgjaldið samkv. 25. gr.

III. KAFLI

Um skattskyldar eignir.

19. gr.

Skattskyldar eignir teljast með þeim undantekningum og takmörkunum, sem gerðar eru í 2. gr. 3. málsg. og 21. gr., fasteignir og lausafé skattgreiðanda, að frádregnum skuldum, svo sem jarðir, húseignir, skip, skepnur, verkfæri, vélar, vörubirgðir, peningar, verðbréf, útistandandi skuldir, aðrar fjárkröfur og verðmæt eignarréttindi. Þegar skattur greiðist samkvæmt 2. gr. 3. málsg., má þó aðeins draga frá þær skuldir, sem hvíla á þeim eignum, sem skattur er greiddur af. Eignirnar eru jafnt skattskyldar, hvort sem þær gefa af sér nokkrar tekjur eða engar.

20. gr.

Með skattskyldum eignum er eigi talið:

- A. Skilyrðisbundin fjárréttindi, svo sem réttur til lífsábyrgðarfjár, sem ekki er fallið til útborgunar.
- B. Réttur til eftirlauna, lífeyris eða annarrar áframhaldandi greiðslu, sem bundin er við einstaka menn.
- C. Réttur til leigulauss bústaðar eða önnur afnotaréttindi.
- D. Bækur og fatnaður til einkaafnota, húsgögn, aðrir húsmunir og persónulegir gripir.

21. gr.

Undanþegnar framtalsskyldu og eignarskatti eru innstæður í bönkum, spari-sjóðum og löglegum innlánsdeildum félaga, svo sem hér segir:

- A. Innstæður skattgreiðanda, sem ekkert skuldar.
- B. Innstæður skattgreiðanda, er ekki skuldar meira en 200 þús. kr. samtals, enda séu þær skuldir fasteignaveðlán, tekin til 10 ára eða lengri tíma og sannanlega notuð til þess að afla fasteignanna eða endurbæta þær. Ákvæði þetta um frávík vegna fasteignaveðskulda nær ekki til félaga, sjóða eða stofnana.
- C. Sá hluti innstæðu hjá öllum skattgreiðendum, sem er umfram skuldir. Innborgað hlutfé og stofnfé telst til skulda félaga í þessu sambandi.

Undanþegnir framtalsskyldu og tekjuskatti eru allir vextir af eignarskattfrjálssum innstæðum.

Þeir, sem bókhaldsskyldir eru, en njóta undanþágunnar, skulu með venjulegum hætti færa allar innstæður sínar og vexti af þeim í bækur sínar og ársreikninga.

Komi í ljós í framtölum gjaldanda ósamræmi milli ára, sem stafað getur af því, að innstæða hefur ekki verið fram talin vegna framangreindrar undanþágu, ber gjaldendum að leggja fyrir skattayfirvöld, þegar þess er krafizt, yfirlit frá innlánsstofnunum um allar innstæður sínar á tímabili því, sem um er að ræða, og einnig geta skattayfirvöld krafizt hjá innlánsstofnunum allra þeirra upplýsinga, sem þau telja þörf fyrir í þessu sambandi.

22. gr.

Við mat á eignum til eignarskatts skal farið eftir þessum reglum:

- A. Virðing á fasteign skal fara eftir gildandi fasteignamati, eða áætluðu matsverði, ef fasteignamat er ekki fyrir hendi.
- B. Búpening skal telja svo sem hann væri framgenginn í fardögum næst á eftir og með verðlagi, er ríkisskattanevnd ákveður til 5 ára í senn, í fyrsta sinn með hliðsjón af matsverði til skatts næstliðin 5 ár.
- C. Verðlag á skipum og öðru lausafé skal miða við áætlað söluverð. Við ákvörðun þess skal meðal annars hafa hliðsjón af því, hve hátt eignirnar eru váttryggðar.
- D. Verzlunarförur skal meta eftir því, hvað þær kosta komnar í hús eða á sölustað í árslok, enda séu hæfileg afföll leyfð á gölluðum eða úreltum vörum.
- E. Hlutabréf skulu talin með nafnverði, ef hlutaféð er óskert, en annars með hlutfallslegri upphæð, miðað við upphaflegt hlutafé.
Skuldabréf og önnur slík verðbréf skal meta eftir nafnverði, nema sérstakar ástæður þyki til, að þau þyki ótrygg. Þó skulu veðdeildarbréf og skuldabréf hins opinbera metin eftir venjulegu söluverði slíkra bréfa í árslok, ef það er vitað.
- F. Útistandandi skuldir skulu taldar með nafnverði, hvort sem vextir eiga að greiðast af þeim eða ekki, nema vitanlegt sé, að þær séu minna virði eða tapaðar með öllu.
- G. Réttindi til stöðugra tekna skulu metin eftir því endurgjaldi, sem hæfilegt væri fyrir þau, þegar skatturinn er lagður á. Nánari reglur um virðingu getur fjármálaráðherra sett.
- H. Heimilt er atvinnufyrirtækjum á árunum 1962—63 að láta meta áætlað endurkaupsverð fastafjármuna sinna og breyta bókfærðu verði á eignum samkvæmt því, enda telst verðhækkunin ekki til skattskyldra tekna. Eignirnar skulu metnar til endurkaupsverðs að frádregnum eðlilegum afskriftum, er miðist við rýrnun eignarinnar. Fjármálaráðherra setur reglur um framkvæmd matsins.

23. gr.

Innlend hlutafélög og önnur félög hafa leyfi til að draga hlutafé sitt eða stofnfé frá eignaupphæðinni, áður en eignarskattur er á lagður.

24. gr.

Eignarskattur skal að jafnaði ákveðinn eftir eign gjaldanda í lok almanaksársins. Þó mega þeir, sem nota annað reikningsár en almanaksárið, telja fram eignir sínar í lok þess reikningsárs, sem er næst á undan skattálagningunni.

Krónutala sú, sem skattur er talinn af, skal ávallt deilanleg með 100. Því, sem fram yfir er, skal sleppt.

IV. KAFLI

Skattstigar.

A. Tekjuskattur.

25. gr.

- I. Tekjuskattur þeirra, sem um ræðir í 1. gr. og 2. gr., sbr. 3. og 4. gr. og 6. gr. 3. málsgr., reiknast þannig:

Enginn skattur greiðist af hreinum tekjum einstaklinga undir 50 þús. kr., hjóna, sem skattlögð eru sameiginlega, undir 70 þús. kr., og hjóna, sem telja fram sitt í hvoru lagi, undir 35 þús. kr. hjá hvoru.

Af fyrstu 10000 kr. skattgjaldstekna greiðist	5%
— 10000—30000 kr. greiðist 500 kr. af 10000 kr. og 10% af afgangi	
— 30000—50000 — — 2500 — — 30000 — — 15% — —	
— 50000—70000 — — 5500 — — 50000 — — 20% — —	
— 70000—90000 — — 9500 — — 70000 — — 25% — —	
— 90000 kr. og þar yfir — 14500 — — 90000 — — 30% — —	

Tekjuskatt, sem ekki nær 100 kr., skal fella niður við álagningu.

- II. Skattgjald þeirra félaga og stofnana, er um ræðir í A-, B-, C- og D-liðum 5. gr., skal vera 20% af skattskyldum tekjum.

B. Eignarskattur.

26. gr.

Af skuldlausri eign skal árlega greiða skatt sem hér segir:

- I. Af eign einstaklinga reiknast skatturinn þannig: Af eign, sem er yfir 100 þús. kr. allt að 500 þús. kr., greiðist 5% — fimm af þúsundi —, af eign yfir 500 þús. kr., allt að 1 millj. kr., greiðist 9% — níu af þúsundi, og 12% — tólf af þúsundi af eign, sem umfram er.
- II. Af eign félaga og annarra skattskyldra aðila, sem taldir eru í 5. gr., greiðist 7% — sjö af þúsundi.

V. KAFLI

Um skattumdæmi, skattstjóra, ríkisskattanevnd o. fl.

27. gr.

Tekju- og eignarskattur samkvæmt lögum þessum skal ákveðinn af skattstjór-um, en þeir eru einn í hverju skattumdæmi, sbr. 28. gr.

28. gr.

Á landinu skulu vera þessi skattumdæmi:

1. Reykjavík.
2. Vesturlandsumdæmi, sem nær yfir Akraneskaupstað, Mýra- og Borgarfjarðarsýslu, Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu og Dalasýslu.
3. Vestfjarðumdæmi, sem nær yfir Barðastrandarsýslur, Ísafjarðarsýslur og Ísafjarðarkaupstað svo og Strandasýslu.
4. Norðurlandsumdæmi vestra, sem nær yfir Húnavatnssýslur, Skagafjarðarsýslu, Sauðárkrókskaupstað og Siglufjarðarkaupstað.
5. Norðurlandsumdæmi eystra, sem nær yfir Eyjafjarðarsýslu, Akureyrarkaupstað, Ólafsfjarðarkaupstað, Þingeyjarsýslur og Húsavíkurkaupstað.
6. Austurlandsumdæmi, sem nær yfir Múlasýslur, Seyðisfjarðarkaupstað, Neskaupstað og Austur-Skaftafellssýslu.
7. Suðurlandsumdæmi, sem nær yfir Vestur-Skaftafellssýslu, Rangárvallasýslu, Árnessýslu og Vestmannaeyjakaupstað.
8. Reykjanesumdæmi, sem nær yfir Gullbringu- og Kjósarsýslu, Kópavogskau-
pstað, Hafnarfjarðarkaupstað, Keflavíkurkaupstað og Keflavíkurflugvöll.

Fjármálaráðherra ákveður aðsetur skattstjóra í hverju umdæmi. Þá getur og fjármálaráðherra, ef sérstaklega stendur á, ákveðið önnur mörk milli einstakra skattumdæma en í 1. málsg. segir.

29. gr.

Fjármálaráðherra skipar skattstjóra og varaskattstjóra í hverju skattumdæmi. Engan má skipa skattstjóra eða varaskattstjóra, nema hann:

1. hafi óflekkað mannorð eða hafi ekki hlotið dóm fyrir refsiverðan verknað, slíkan sem um ræðir í 1. málsg. 68. gr. almennra hegningarlaga.
2. sé 25 ára gamall,
3. sé lögráða og hafi forræði fjár síns,
4. sé íslenzkur ríkisborgari,
5. hafi lokið prófi í lögfræði, hagfræði eða viðskiptafræði, sé löggiltur endurskoðandi eða hafi aflað sér sérmenntunar á skattalöggjöf og framkvæmd hennar. Víkja má þó frá þessu, ef maður hefur áður gegnt skattstjórastarfi.

Varaskattstjóri gegnir störfum í forföllum skattstjóra eftir reglum, sem fjármálaráðherra setur.

Skattstjóri hefur umboðsmann í bæjar- og sveitarfélögum í skattumdæmi sínu, sem eru utan aðseturs hans.

30. gr.

Í hreppum eru hreppstjórar umboðsmenn skattstjóra, en í bæjarfélögum skipar fjármálaráðherra umboðsmanninn til 6 ára í senn. Nú forfallast hreppstjóri eða skorast undan þessum starfa, og skipar þá fjármálaráðherra annan umboðsmann.

Umboðsmenn veita viðtöku framtalsskýrslum, aðstoða við framtöl, ef þess er óskað, afla þeirra upplýsinga, sem skattstjóri telur sér nauðsynlegar við skattálagninguna, og láta fylgja til skattstjóra athugasemdir sínar um framtölin.

31. gr.

Fjármálaráðherra skipar ríkisskattstjóra, er hefur aðsetur í Reykjavík.

Engan má skipa í það embætti, nema hann fullnægi þeim skilyrðum, sem sett eru í 29. gr. um embættisgengi skattstjóra.

Þá skipar og fjármálaráðherra vararíkisskattstjóra. Fullnægja skal hann hinum sömu skilyrðum um embættisgengi og ríkisskattstjóri.

32. gr.

Fjármálaráðherra skipar 2 menn í ríkisskattanefnd og jafnmarga varamenn til 6 ára í senn. Ríkisskattstjóri á einnig sæti í nefndinni, og er hann formaður hennar. Vararíkisskattstjóri tekur sæti í nefndinni í forföllum ríkisskattstjóra eða þegar hann getur ekki tekið þátt í úrlausn máls samkv. 34. gr.

33. gr.

Laun skattstjóra skulu ákveðin í launalögum. Fjármálaráðherra ákveður þóknun ríkisskattanefndar, varaskattstjóra og umboðsmanna skattstjóra.

34. gr.

Enginn má taka þátt í meðferð máls, hvorki skattákvörðun né kæru, ef það mál varðar hann sjálfan, konu hans, niðja, foreldra, kjörforeldra eða fósturforeldra, kjörbörn eða fósturbörn, systkini, kjörsystkini, fóstursystkini eða mægðamenn að feðgatali eða ef aðrar ástæður eru til að óttast, að hann geti eigi litið hlutdrægnislaust á málavöxtu. Tekur varamaður sæti í ríkisskattanefnd samkvæmt kvaðningu formanns, ef aðalmanns missir við, og varaskattstjóri sæti skattstjóra.

VI. KAFLI

Um framtöl tekna, fresti, úrskurði, innheimtu o. fl.

35. gr.

Gjaldendur skulu skattlagðir þar, sem þeir eiga lögheimili samkvæmt þjóðskrá hinn 1. desember á viðkomandi skattári. Hlutafélög og önnur atvinnufélög innlend skulu skattlögð þar, sem þau eiga heimili, en erlend þar, sem aðalumboðsmenn þeirra hér á landi eru búsettir, enda bera téðir umboðsmenn ábyrgð á greiðslu skattsins.

Aðrir gjaldendur, sem ekki eru búsettir hér á landi, greiða skatt á þeim stöðum, þar sem þeir hafa tekjur sínar eða eignir.

Ríkisskattstjóri sker úr, ef vafi leikur á, hvar gjaldandi skuli skattlagður.

36. gr.

Allir þeir, sem hafa tekjur samkv. II. kafla eða eignir samkv. III. kafla laga þessara, skulu afhenda skattstjóra eða umboðsmanni hans skriflega skýrslu, að viðlögðum drengskap, um tekjur sínar síðastliðið ár og eignir í árslok. Sama skylda hvílir og á hverjum þeim, sem veitir forstöðu verzlun, verksmiðju eða öðru atvinnufyrirtæki, ef eigandinn er eigi búsettur innanlands, svo og á stjórn félags eða stofnunar og þeim, er hefur á hendi fjárhald fyrir þann, sem ekki er fjárráða, og einnig á skiptaráðendum dánar- og þrotabúa, skiptaforstjórum dánarbúa, erfingjum, er skipta einkaskiptum, og maka, er situr í óskiptu búi. Skýrslur þessar skulu komnar til skattstjóra eða umboðsmanns hans fyrir lok janúarmánaðar. Þeir, sem hafa atvinnurekstur með höndum, þurfa þó eigi að hafa skilað framtalsskýrslu fyrir en fyrir lok febrúarmánaðar. Ef sérstaklega stendur á, getur skattstjóri eða umboðsmaður hans veitt frest til framtals til 15. febrúar. Þeim, sem stunda atvinnurekstur, má þó veita frest til 15. marz. Vátryggingarfélag þurfa eigi að skila framtali fyrir en 30. apríl.

Nú er framteljandi sjálfur ófær að rita framtalsskýrslu, og er þá skattstjóri eða umboðsmaður hans skyldur að veita honum aðstoð til þess, en skylt er framteljanda að láta í té allar upplýsingar og gögn, til þess að framtalið verði rétt.

37. gr.

Allir embættismenn og aðrir, er einhver störf hafa á hendi í almenningsþarfir, stjórnendur banka og sparisjóða, hlutafélaga og annarra félaga og stofnana, eru skyldir að láta skattyfirvöldum í té ókeypis og í því formi, sem óskað er, allar nauðsynlegar upplýsingar og skýrslur, er þau beiðast og unnt er að láta þeim í té, svo sem skýrslur um starfslaun, skuldabréf, vaxtabréf, hlutabréf og arð, um vaxtabréf í bönkum, sparisjóðum og annað því um líkt.

Þeir, sem hafa menn í þjónustu sinni, er taka kaup fyrir starf sitt, eru og skyldir að skýra frá því, ókeypis og í umbeðnu formi, hvert kaup þeir greiða hverjum manni, þar með talin stjórnarlaun, ágóðapóknun, gjafir o. þ. h. Nú eru laun greidd fyrir milligöngu annars manns og vinnuveitandi því eigi fær um að láta framangreindar upplýsingar í té, og hvílir þá skyldan á milligöngumanni.

Hvenær sem skattstjóri eða umboðsmaður hans telur þess þörf, getur hann krafizt þess, að framteljendur leggi fram bókhaldsgögn sín til athugunar, er framtal er sannreynt eða endurskoðað. Ríkisskattstjóri hefur og ætíð aðgang að bókuum banka, sparisjóða og annarra peningastofnana fyrir sig og þá menn, er hann felur að rannsaka skuldir, inneignir, verðbréfaeign og annað, sem lýtur að efnahag gjaldþegns.

38. gr.

Pegar framtalsfrestur er liðinn, skal skattstjóri leggja tekjuskatt og/eða eignarskatt á gjaldanda samkvæmt framtali hans. Þó skal skattstjóri leiðrétta augljósar

reikningsskekkjur í framtali svo og einstaka liði, ef þeir eru í ósamræmi við gildandi lög og fyrirmæli. Enn fremur er skattstjóra heimilt að leiðrétta einstaka liði, ef telja má, að óyggjandi upplýsingar séu fyrir hendi, en gera skal skattþegni strax viðvart um slíkar breytingar. Nú er framtalsskýrsla eða einstakir liðir hennar ófullnægjandi, óglögg eða tortryggileg eða skattstjóri telur þurfa nánari skýringar á einhverju atriði, og skal hann þá skora á framteljanda að láta í té skýringar eða gögn, er á skortir, innan ákveðins tíma, og er framteljanda skylt að verða við áskorun skattstjóra. Ef skattstjóri fær fullnægjandi svar, leggur hann skatt á samkvæmt framtali og framkomnum skýringum. Fáist eigi fullnægjandi svar, skal skattstjóri áætla tekjur og eign skattþegns eftir beztu vitund og ákveða skatta hans í samræmi við þá áætlun. Niðurstöðu skal jafnan tilkynna skattþegni skriflega. Enn fremur skal skattstjóri láta fylgja greinargerð um málið, er hann sendir ríkisskattstjóra framtal skattþegns þess, er í hlut á, sbr. 41. gr. Ef eigi er kunnugt um dvalarstað framteljanda eða umboðsmanns hans, má skattstjóri, ef svo er ástatt sem í 3. málslíð þessarar málsgreinar segir, áætla tekjur hans og eign án þess að gera honum viðvart.

Nú er einhver sá, er enga skýrslu gefur, og skal þá skattstjóri áætla tekjur hans og eign svo ríflega, að ekki sé hætt við, að upphæðin sé sett lægri en hún á að vera í raun rétttri.

39. gr.

Hver sá, sem skýrt hefur frá tekjum sínum eða eignum lægri en vera ber og því greitt minni skatt en honum ber skylda til, skal greiða eftir á skattupphæð þá, sem undan var dregin. Þó skal eigi reikna skatt gjaldanda að nýju lengra aftur í tímann en 6 ár.

Nú hefur skattþegn eigi talið fram til skatts og skattar því áætlaðir, en síðar kemur í ljós, að áætlun hefur verið of lág, svo og ef skattþegni hefur ekki verið gert að greiða skatt af öllum tekjum sínum og eignum, og skal þá reikna skatt gjaldanda að nýju, þó ekki lengra aftur í tímann en 4 ár. Sama gildir, ef skattþegn vantar á skrá, nema um sé að ræða brot þau, sem um ræðir í 49. gr., en þá skal reikna skatt hans að nýju eins og í 1. málsgr. þessarar greinar segir.

Pegar skattur er reiknaður að nýju, skal tilkynna það gjaldendum og veita þeim færi á að kæra skattálagninguna. Um kærufresti fer samkv. ákvæðum 41. gr. og 42. gr.

40. gr.

Fyrir lok máimánaðar skulu skattstjórar hafa lokið ákvörðun tekna og eigna og samið skattskrá fyrir hvert bæjar- og sveitarfélag í umdæminu, en í henni skal tilgreina tekjuskatt og eignarskatt hvers gjaldanda. Skattskrá skal lögð fram eigi síðar en 1. júní. Skal hún liggja til sýnis 2 vikur á hentugum stað í hverju bæjar- og sveitarfélagi. Skattstjóri eða umboðsmaður hans auglýsir í tæka tíð, hvar skattskrá liggur frammi.

41. gr.

Nú telur einhver skatt sinn eigi rétt ákveðinn, og getur hann þá sent skriflega kæru sína yfir því til skattstjóra, í Reykjavík innan 15 daga, en í öðrum skattumdæmum innan 30 daga, frá því er skattskrá er lögð fram. Innan mánaðar frá lokum kærufrests skal skattstjóri hafa úrskurðað kærur og leiðrétt skattskrá samkvæmt úrskurðum þeim, er hann hefur fellt, og tilkynnt kændum úrslitin. Að því búnu sendir hann skrána til ríkisskattstjóra ásamt öllum framtölum úr umdæminu. Skattstjóri skal enn fremur, er hann hefur úrskurðað kærur, senda hlutaðeigandi innheimtumanni ríkissjóðs skrá um þá, er gjalda eiga tekju- og eignarskatt í því lög-sagnarumdæmi.

42. gr.

Úrskurði skattstjóra má skjóta til ríkisskattanevndar. Kærufrestur til ríkisskattanevndar skal vera í Reykjavík 15 dagar frá dagsetningu úrskurðar skattstjóra, en í öðrum skattumdæmum 30 dagar.

Fjármálaráðherra hefur heimild til að skjóta úrskurðum skattstjóra til ríkisskattanevndar án tillits til kærufrests.

Kærur skulu vera bréflugar og studdar nauðsynlegum gögnum.

Skattþegni eða umboðsmanni hans er heimilt að flytja mál sitt munnlega eða skriflega fyrir ríkisskattanevnd á þeim tíma, er nefndin tekur til, áður en úrskurður gengur um kærutíði.

Úrskurðir ríkisskattanevndar skulu vera rökstuddir. Nefndin skal leggja úrskurð á kærur fyrir októberlok og tilkynna innheimtumanni skattsins og aðilum úrslit tafarlaust.

Úrskurður ríkisskattanevndar er fullnaðarúrskurður. Ágreining um skattskyldu má bera undir dómstóla.

Ríkisskattanevnd skal úrskurða kærur yfir úrskurðum á útsvörum samkvæmt fyrirmælum laga um útsvör.

43. gr.

Ríkisskattstjóri skal hafa eftirlit með störfum skattstjóra og sjá um, að sem bezt samræmi sé í skattákvörðunum hvarvetna á landinu. Hann skal leiðbeina skattstjórum um allt, er að skattákvörðun og skattaframtali lýtur, m. a. með því að senda þeim jafnharðan eftirrit af þeim úrskurðum ríkisskattanevndar, sem almennt gildi hafa.

Þá skal og ríkisskattstjóri yfirfara skattskrár og skattaframtöl úr einstökum skattumdæmum.

Ríkisskattstjóri getur af sjálfdáðum rannsakað hvert það atriði, sem framkvæmd laga þessara varðar, og getur í því skyni krafizt allra upplýsinga hjá skattstjórum, umboðsmönnum þeirra, lánsstofnunum og öðrum þeim, er í 37. gr. greinir.

Nú telur ríkisskattstjóri ástæðu til að breyta ályktun skattstjóra um skattákvörðun, og getur hann þá, þótt eigi hafi verið kært, lagt málið fyrir ríkisskattanevnd, sem breyta má ákvörðun skattstjóra og gera gjaldþegni skatt að nýju. Ætíð skal nefndin gera gjaldþegni viðvart, áður en hún breytir skattgjaldi hans, án þess að yfir hafi verið kært.

44. gr.

Áfrýjun skattákvörðunar eða deila um skattskyldu frestar ekki eindaga tekju- eða eignarskatts né leysir undan neinum þeim viðurlögum, sem lögð eru við vangreiðslu hans. En ef skattur er lækkaður eftir úrskurði eða dómi eða niður felldur, skal endurgreiðsla þegar fara fram. Víkja má frá ákvæði 1. málslíðs, ef sérstaklega stendur á, samkvæmt ákvörðun ríkisskattstjóra.

45. gr.

Skattstjórar og ríkisskattanevnd skulu halda gerðabækur í því formi, er fjármálaráðherra fyrirskipar. Þá skulu og skattstjórar gefa Hagstofu Íslands skýrslu í því formi, sem hún ákveður, um framtaldar eignir og tekjur, álagða skatta og önnur atriði, sem tilgreind eru í framtöllum.

46. gr.

Fjármálaráðuneytið hefur eftirlit með því, að skattstjórar og ríkisskattanevnd ræki skyldur sínar og fylgi réttum reglum í starfi sínu. Hefur það rétt til að fá sendar framtalsskýrslur og leita umsagnar og skýringa ríkisskattanevndar og skattstjóra á öllu því, er framkvæmd þessara laga varðar.

47. gr.

Lögreglustjórar — í Reykjavík tollstjóri — innheimta tekju- og eignarskatt á manntalsþingum ár hvert. Sé skatturinn eigi greiddur innan mánaðar frá gjalddaga, skal greiða dráttarvexti, $\frac{1}{2}\%$ fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði, sem greiðsla dregst. Nú er skattur eigi greiddur fyrir næstu áramót, eftir að hann var á lagður, og skal þá greiða 1% dráttarvexti fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði, sem greiðsla dregst frá þeim áramótum. Fjármálaráðherra getur með reglugerð sett fyllri ákvæði um innheimtuna, svo sem að gjalddagar skuli vera fleiri en einn á ári, þar sem það þykir henta, um tilbúning og sölu skattmerkja og þess háttar. Einnig getur fjármálaráðherra með reglugerð skyldað kaupgreiðendur til að gefa skýrslur um mannahald og halda eftir og skila til innheimtumanns upp í þinggjöld manna hluta af kaupum þeirra til lúkningar gjöldunum, og má í reglugerðinni setja ýtarlegri ákvæði um allt, er að þessu lýtur. Kaupgreiðandi ábyrgist þá fé það, er hann hefur haldið eftir sem geymslufé. Fé þetta og gjöld, er ekki hefur verið haldið eftir vegna vanrækslu kaupgreiðanda, má taka lögtaki hjá honum sem eigin skattar væru. Nú vanrækir kaupgreiðandi að halda fé eftir upp í gjöldin, skila innheimtufé eða umkröfðum skýrslum, og má þá einnig beita sektum, ef eigi er úr bætt innan hæfilegs frests, er innheimtumaður ákveður.

Þeir, sem hafa á hendi fjárforræði ólögráða manna, bera ábyrgð á skattgreiðslu þeirra. Um ábyrgð atvinnuveitenda á skattgreiðslu útlendinga, sem þeir hafa í þjónustu sinni, fer svo sem segir í 5. gr. laga nr. 22/1956.

Fjármálaráðherra getur með reglugerð ákveðið, að innheimta skuli fyrir fram upp í væntanlega skatta yfirstandandi árs hjá hverjum gjaldanda fjárhæð, er nemi allt að helmingi þeirra þinggjalda, sem honum bar að greiða næstliðið ár.

Nú breytir ríkisskattanevnd skatti svo seint, að tilkynning um það hefur eigi náð innheimtumanni fyrir gjalddaga skattsins, og skal hann þá innheimta eða endurgreiða þann skatt síðar.

Óheimilt er að slíta félagi og úthluta eignum þess, fyrr en opinberir skattar af tekjum þess og eignum hafa að fullu verið greiddir fyrir allan starfstíma félagsins.

VII. KAFLI

Refsiákvæði.

48. gr.

Ef skattþegn telur ekki fram eignir sínar og tekjur eða bætir ekki úr göllum, sem á framtali eru, þótt hann hafi fengið áskorun um það frá skattstjóra, skal með fara sem hér segir: Ef áætlun skattstjóra er kærð innan tilskilins frests, má því aðeins lækka hana, að hún sé hærri en raunverulegar tekjur og eign skattþegns að viðbættum 25%, og má aldrei miða skatta gjaldþegns við lægra skattmat en raunverulegar tekjur hans og eign að viðbættum 25%. Nú er áætlun skattstjóra eigi kærð innan tilskilins frests, og skal þá hækka hið fyrra mat um 15%. Ef sú ákvörðun er kærð, má þó aldrei miða skatta gjaldþegns við lægra skattmat en raunverulegar tekjur hans og eign að viðbættum 25%. Nú hefur framtalsskýrsla borizt, eftir að framtalsfrestur er liðinn, en áður en gengið er frá skattskrá, og skal þá miða skattmat við raunverulegar tekjur og eign að viðbættum 25%.

Ákvæðum þessarar greinar þarf þó ekki að beita, ef skattþegn sýnir fram á, að óviðráðanleg atvik hafi hamlað því, að hann gæti gert framtalsskýrslu, bætt úr göllum á framtali eða sent framtalsskýrslu í tæka tíð.

49. gr.

Nú skýrir maður af ásetningi eða stórkostlegu hirðuleysi rangt frá einhverju því, er máli skiptir um tekjuskatt hans eða eignarskatt, og skal hann þá sekur um allt að því tífalda skattupphæð þá, sem undan var dregin. Sektina skal þó

aldrei miða við meira en 6 ár alls. Fjármálaráðherra ákveður sektina, nema hann eða hinn seki óski, að málinu sé vísað til dómstólanna.

Nú verður slíkt uppvíst við meðferð dánarbús, og skal þá greiða úr búinu tvöfalda þá upphæð, er á vantar.

Skiptaréttur og skiptaforstjórar skulu, að viðlögðum dagsektum samkvæmt úrskurði fjármálaráðherra, gefa skattstjóra skýrslu um fjármuni látinna manna, ef fjármunirnir nema meira en 10000 kr.

50. gr.

Skattstjórum, ríkisskattanevnd og umboðsmönnum skattstjóra er bannað, að viðlagðri ábyrgð eftir ákvæðum almennra hegningarlaga um brot í opinberu starfi, að skýra óviðkomandi mönnum frá því, er þeir komast að í sýslan sinni um tekjur og efnahag gjaldþegna.

Hið sama er um þá, er veita skattstjórum og ríkisskattanevnd aðstoð við starf þeirra eða á annan hátt fjalla um framtalsskýrslur manna.

51. gr.

Nú gegnir einhver ekki skyldu sinni samkvæmt 37. gr. eða skorast undan að láta þar nefndar skýrslur af hendi, og sker fjármálaráðherra þá úr og getur, ef þörf krefur, lagt við dagsektir, unz skyldunni er fullnægt.

52. gr.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í ríkissjóð, og má innheimta þær með aðför.

Með mál út af brotum á lögum þessum fer að hætti opinberra mála.

VIII. KAFLI

Ýmis ákvæði.

53. gr.

Heimilt er skattstjóra að taka til greina umsókn skattþegns um lækkun tekju-skatts, þegar svo stendur á sem hér segir:

1. Ef veikindi, slys eða mannlát hefur skert gjaldþol skattþegns verulega.
2. Ef skattþegn hefur veruleg útgjöld haft vegna menntunar barna sinna, eldri en 16 ára.
3. Ef á framfæri skattþegns eru börn, sem haldin eru langvinnum sjúkdómum eða eru fötluð eða vangefin og valda framfærendum útgjöldum umfram venjulegan framfærslukostnað. Nú fellst skattstjóri á umsókn framfæranda, og skal hann þá eiga rétt á tvöföldum barnafrádrætti vegna barna þessara, sbr. 16. gr.
4. Ef skattþegn hefur foreldra eða aðra vandamenn sannanlega á framfæri sínu, má veita sama frádrátt og fyrir börn.

Áður en beitt er heimildum þessarar greinar, skal skattstjóri athuga sérstaklega, hvort um óvenjumikla eyðslu sé að ræða hjá umsækjanda. Skattstjóri getur af eigin hvötum veitt lækkun samkvæmt þessari grein. Ríkisskattstjóri skal fylgjast sérstaklega með lækkunum samkvæmt þessari grein og sjá til þess, að samræmis sé gætt.

54. gr.

Heimilt er fjármálaráðherra að breyta tímaákvörðunum og frestum þeim, sem um ræðir í VI. kafla, eftir því sem þörf krefur.

55. gr.

Fjármálaráðherra setur reglugerð um framkvæmd og skilning þessara laga, nánari ákvörðun skattskyldra tekna og eigna og störf skattstjóra og ríkisskattanevndar.

56. gr.

Ákvæði I., II., III., IV. og VIII. kafla laga þessara, svo og 31. gr., taka gildi þegar í stað, að fráskildum ákvæðum 53. og 54. gr., og skal ákveða skatta af tekjum og eignum ársins 1961 samkvæmt því. Frá sama tíma falla úr gildi ákvæði I., II., III., VII. og VIII. kafla laga nr. 46/1954, um tekjuskatt og eignarskatt, að fráskildri 62. gr., ásamt breytingarlögum nr. 36/1958, 40/1959 og 18/1960, og einnig falla þá úr gildi lög nr. 59/1946, um sérstakar fyrningarafskriftir, og lög nr. 33/1960, um breyting á þeim lögum. Enn fremur falla úr gildi frá sama tíma lög nr. 96 23. júní 1936, að því er varðar tekju- og eignarskattfrelsi Mjólkursamsölnnar í Reykjavík og Sölusambands íslenzkra fiskframleiðenda, svo og öll önnur lagafyrirmæli, er fara í bága við greind ákvæði laga þessara.

Ákvæði V., VI. og VII. kafla svo og ákvæði 53. og 54. gr. laga þessara taka gildi 1. okt. 1962, og frá sama tíma falla úr gildi ákvæði IV., V. og VI. kafla og 62. gr. laga nr. 46/1954, svo og öll önnur lagafyrirmæli, sem fara í bága við greind ákvæði laga þessara.

Reglugerðir um tekju- og eignarskatt, sem settar hafa verið samkvæmt eldri lögum, halda gildi sínu, eftir því sem við getur átt, unz ný reglugerðarákvæði hafa verið sett.

Nú hafa undirskattanevndum eða yfirskattanevndum verið falin sérstök störf samkvæmt lögum eða reglugerðum, og skulu þá skattstjórar þeir, sem skipaðir verða eftir lögum þessum, leysa þau störf af hendi, unz öðruvísi verður ákveðið.

Ákvæði til bráðabirgða.

1. Ríkisskattstjóri, er skipa skal samkv. 31. gr. laganna, skal hafa það hlutverk að vera ríkisstjórninni til aðstoðar í skattamálum, unz lög þessi hafa tekið gildi að fullu.

2. Þeir skattgreiðendur, sem hafa orðið fyrir tapi vegna atvinnurekstrar síns síðast liðin fimm ár fyrir gildistöku laga þessara og ekki hafa unnið upp tapið, mega færa það milli ára í allt að fimm ár frá 1. janúar 1961, unz tapið er að fullu greitt.

3. Nú hafa yfirskattanevndir eigi lokið störfum þeim, sem um getur í 36. og 39. gr. laga nr. 46/1954, fyrir 1. október 1962, og er þá ráðherra heimilt að setja þeim lengri frest til að ljúka störfum í samræmi við ákvæði nefndra lagagreina.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er samið af nefnd þeirri, sem fjármálaráðherra skipaði með bréfi, dags. 8. jan. 1960, til að endurskoða gildandi lög um tekju- og eignarskatt.

Í nefndinni voru þessir menn:

Björn Ólafsson, fyrrv. ráðherra, formaður.

Gísli Jónsson, alþingismaður.

Jón Þorsteinsson, alþingismaður.

Ólafur Björnsson, alþingismaður.

Sigurður Ingimundarson, alþingismaður.

Svavar Pálsson, endurskoðandi.

Sigtryggur Klemenzson, ráðuneytisstjóri, tók sæti í nefndinni, er fjallað var um þá þætti frv., er varða framkvæmd skattamála.

Á Alþingi 1960 voru samþykkt lög, sem byggð voru á tillögum nefndarinnar um breytingu á tekjuskatti einstaklinga, um ómagafrádrátt o. fl. Síðan starfaði

nefndin að heildarendurskoðun laganna. Felur frv. það, sem hér er flutt í sér þær breytingar, sem nefndin leggur til að gerðar verði á gildandi skattalögum, m. a. varðandi framkvæmd laganna og fáeinar breytingar aðrar. Nokkuð er umliðið síðan nefndin samdi greinargerð sína, og gætir þess á stöku stað, en efnislega skiptir það ekki máli.

Nefndin taldi rétt að semja heildarfrumvarp til skattalaga í stað þess að semja sundurliðaðar breytingartillögur. Ber þar hvort tveggja til, að nauðsynlegt er að fella breytingar þær, sem gerðar hafa verið á skattalögum síðan 1954, inn í þau með heillegum hætti, og hitt, að með þessu frv. eru enn fyrirhugaðar verulegar efnisbreytingar á lögum. Efnisröðun í I. kafla laganna er orðin mjög óskipuleg vegna breytinga þeirra, sem gerðar hafa verið á kaflanum undanfarin ár, og er óhjákvæmilegt að semja hann um. Þótti þá einnig sjálfsagt að taka til endurskoðunar skipulag og efnisröð í lögum í heild sinni. Við þá endurskoðun hefur verið byggt á þeim grundvallarsjónarmiðum, að hentast væri og gleggst til yfirlits, að öllum ákvæðum laganna, sem varða skattskyldu og það, hverjir séu skattaðilar, verði skipað saman í kafla, sbr. I. kafla frv., og síðan verði ákvæðin um skattskyldar tekjur felld í kafla sér, sbr. II. kafla frv. Með sama hætti myndi ákvæðin um skattstígana, tekjuskattstiga og eignarskattstiga, sbr. IV. kafla frv. Þá taki við kafla um skattstjórnaryfirvöld, sbr. V. kafla, og um framtöl tekna, fresti, úrskurði og innheimtu o. fl., sbr. VI. kafla frv. Loks verði svo kafla um refsíákvæði og viðurlög, sbr. VII. kafla frv., og ýmis ákvæði verði í kafla sér, sbr. VIII. kafla frv. Efnisskipun verður samkv. þessu með nokkuð ólíkum hætti í I.—IV. kafla frv. en er í hliðstæðum ákvæðum gildandi laga. Leiðir það til nokkurrar riðlunar ákvæða í gildandi lögum. Er gerð nánari grein fyrir því í athugasemdum við hverja einstaka grein, en auk þess er birt sem fylgiskjal A með frv. þessu yfirlit yfir það, hvaðan hvert einstakt ákvæði frv. sé tekið og hver ákvæði þess séu nýmæli. Annað yfirlit er og birt sem fylgiskjal B, þar sem sýnt er, hvar einstökum ákvæðum tekju- og eignarskattlaganna núgildandi sé skipað í frv. þessu.

Í frv. þessu felast allmörg efnisleg nýmæli auk breytinga þeirra á kerfisráttum, sem reifaðar eru að framan. Skal hinna helztu getið hér:

1. Í 5. gr. frv., sem samsvarar 3. gr. gildandi laga, er tekinn upp C-liður um skatt félaga með ótakmarkaðri persónulegri ábyrgð, en sá liður féll niður úr lögum með lögum nr. 40/1959.

2. Í 7. gr. D-lið frv. er nýmæli um jöfnunarhlutabréf, sem nánari grein er gerð fyrir í athugasemdum við þá grein.

3. Í 10. gr. H-lið er nýmæli um launagreiðslur erlendis frá fyrir störf í þágu alþjóðastofnana eða ríkjasamtaka, sem Ísland er aðili að.

4. Í 11. gr. B-lið frv. er heimilað að flytja tap á milli ára um fimm áramót í stað tveggja eftir gildandi lögum.

5. Í 12. gr. D- og E-liðum frv. er lagt til, að lögfestir verði tveir nýir frádráttarliðir, er varða gjafir til menningarmála, líknarstarfsemi og kirkjufélaga (D-liður) og kostnað við öflun bóka, tímarita og áhalda til vísindalegra og sérfræðilegra starfa (E-liður). Í F-lið greinarinnar er frádráttarliður, sem er í 10. gr. gildandi laga, en rétt þótti að flytja hann í 12. gr. frv.

6. Í 13. gr. C-lið er bætt inn sem frádráttarlið ákvæði um félagsgjöld til atvinnurekendafélaga. E-liður 13. gr. er og nýmæli, en þar er leyft að draga frá tekjum afborganir af námsskuldum, sem menn hafa stofnað til eftir tvítugsaldur.

7. Í 15. gr. frv. eru efnisleg nýmæli um fyrningar.

8. Ákvæði 16. gr. frv., sem fjallar um persónufrádrátt, er að mestu óbreytt, svo sem það var ákveðið með lögum 18/1960, en 2. málgr. greinarinnar er þó að nokkru nýmæli. Fellt er niður ákvæði um frádrátt vegna framfærslu annarra en barna, en um það atriði eru ákvæði í 53. gr. frv.

9. Í 17. gr. frv. er heimild félaga til að draga frá útborgaðan arð hækkað úr

8% í 10% af hlutafé eða stofnfé. Þá er mælt fyrir um það í greininni, að félög sem vinna úr eða selja afurðir félagsmanna, megi draga frá það, sem þau úthluta félagsmönnum sínum í hlutfalli við framlög þeirra af afurðum, án tillits til þess, í hvaða félagsformi slík félög eru rekin. Hefur greinin þótt orka tvímælis í framkvæmd. Þá er lagt til, að reglunum um varasjóðstillög sé breytt þannig, að öllum félögum, sem leggja í varasjóð, sé heimilt að leggja í slíkan sjóð allt að $\frac{1}{4}$ af hreinum tekjum, og skulu þau tillög koma til frádráttar við ákvörðun tekjuskatts. Er því lagt til, að horfið sé frá þeirri tilhögun, að hlutafélög og önnur félög, sem stunda útgerð, svo og samvinnufélög hafi hér sérstöðu, en þau fá að draga frá varasjóðstillag, sem nemur $\frac{1}{3}$ af tekjum.

10. Í 19. gr. frv. er sú breyting gerð á eign sem skattstofni, að húsgögn, aðrir innanstokksmunir og persónulegir munir eru ekki talin með skattskyldum eignum. Eru þessi verðmæti ekki greind í eignatali 19. gr. og berlega undanþeginn skatti í D-lið 20. gr. frv.

11. Tekjuskattstíginn, sbr. 25. gr., er óbreyttur að öðru en því, að skattgjaldi félaga er breytt úr 25% í 20%. Skattfrjáls hámarkseign er hækkuð úr 30 þús. kr. í 100 þús. kr. Auk þess er eignarskattstíginn gerður miklu einfaldari en nú er. Skattur einstaklinga reiknast samkv. frv. í þremur stigum, 5%, 9% og 12% í stað níu stiga eftir gildandi lögum, 3% til 15%. Ekki er gert ráð fyrir, að þetta valdi breytingu á tekjum ríkissjóðs af eignarskatti.

12. Í V. kafla frv. er lagt til, að viðtækar breytingar verði gerðar á skattstjórn og ákvörðun skatta svo og um úrskurði í sambandi við skattákvæðanir. Er lagt til, að undirskattanefndir og yfirskattanefndir verði afnumdar, en landinu verði í þess stað skipt í átta skattumdæmi. Fyrir hverju skattumdæmi er skattstjóri, er ákvarðar skatta og úrskurðar kærur út af skattákvörðunum, en þeim úrskurðum má síðan skjóta til ríkisskattanefndar. Skattstjóri hefur umboðsmenn í hverju sveitarfélagi og bæjarfélagi utan aðseturs síns. Skipa skal ríkisskattstjóra, er verði formaður ríkisskattanefndar, og hafi hann viðtækt eftirlits-, leiðbeiningar- og rannsóknarvald í skattamálum. Skattstjórar skulu fullnægja nánar greindum þekkingarskilyrðum og er það nýmæli.

13. Í VI. kafla frv. um framtöl tekna, úrskurði, innheimtu o. fl. er það nýmæli umfram það, sem þegar var greint um úrskurðun skattakæru, að í 42. gr. segir, að málflytningur, munnlegur eða skriflegur, fari fram fyrir ríkisskattanefnd, og mælir ákvæðið fyrir um það, að úrskurðir ríkisskattanefndar skuli rökstuddir. Ákvæði 44. gr. frv. er og nýmæli.

14. Í VII. kafla frv. um refsingar og önnur viðurlög við brotum eru fá nýmæli, en helzt gætir þeirra í 49. gr.

15. Í VIII. kafla frv. kemur 53. gr. í stað 36. gr. nógildandi laga, en er miklum mun viðtækari en það ákvæði.

Í frumvarpi þessu er stefnt að því að tryggja atvinnurekstrinum í landinu, ekki síður en einstaklingunum, hóflega skattálagningu. Tekið hefur verið tillit til brýnnar nauðsynjar atvinnuveganna að geta safnað sjóðum til öryggis rekstrinum og endurnýjunar atvinnutækjunum. Auk þess sem sköttum hefur verið létt af lægri tekjum, er á ýmsan hátt reynt að taka sanngjarnt tillit til mismunandi aðstöðu einstaklinganna með því að létta byrði þeirra, sem erfitt eiga uppdráttar.

Ef frumvarp þetta verður að lögum, má vafalaust telja, að skattalögin séu þá eftir atvikum orðin vel viðunandi fyrir gjaldþegnana og að atvinnuvegirnir, að svo miklu leyti sem afkoma þeirra er háð beinum sköttum til ríkisins, hafi nú möguleika til þess í framtíðinni að koma rekstri sínum á heilbrigðan fjárhagslegan grundvöll. En þessar nauðsynlegu breytingar, sem gerðar hafa verið, ná því aðeins tilgangi sínum, að jafnframt verði sett útsvarslög, er tryggi hóflegar og skynsamlegar álögur bæjar- og sveitarfélaga gagnvart einstaklingum og félögum.

Eftirfarandi athugasemdir eru gerðar við einstaka kafla og greinar frumvarpsins (þar sem vísað er til „laganna“, er átt við gildandi skattalög):

I. KAFLI

Hér er safnað ákvæðum, er varða skattskyldu, bæði í sambandi við tekjuskatt og eignarskatt. Eru því tekin hér með ýmis ákvæði, sem nú eru í II. kafla laganna.

Um 1. gr.

Þessi grein er sama efnis og 1. gr. gildandi laga, að öðru leyti en því, að ákvæðið er látið taka til bæði tekju- og eignarskatts, sbr. orðin „og eignum“ í lok 1. málsg. r.

Um 2. gr.

1., 2. og 4. málsg. eru hliðstæðar málsgreinar óbreyttar í 2. gr. laganna. 3. málsg. 2. gr. er 2. málsg. 15. gr. laganna lítið breytt og er flutt í þessa grein, með því að henni er nú ætlað að ná bæði til tekju- og eignarskatts.

Um 3. gr.

Efni 1.—3. málsg. þessarar greinar er tekið úr 10. og 11. gr. laganna. Nokkur orðabreyting hefur verið gerð á málsgreinum, en engin efnisbreyting. 4. málsg., er varðar eignarskatt, er samhljóða 20. gr. laganna.

Um 4. gr.

1. og 2. málsg. eru að efni til sams konar og 2. og 3. málsg. 11. gr. laganna. 3. málsg. er nýmæli, sem fjallar um eignarskatt á eignum barna innan 16 ára aldurs. Er lagt til, að lögfest verði berlega hliðstæð regla um það efni sem um tekjur barna, sbr. 1. málsg. þessarar greinar.

Um 5. gr.

Í þessa grein er tekin upp 3. gr. laganna, þó svo, að ákvæðið fjallar bæði um tekjuskatt og eignarskatt. Bætt er við C-lið um sameignarfélög, þar með talin samlög, en það ákvæði var numið úr lögunum 1959. Er hann í nokkuð breyttu formi.

Um 6. gr.

Hér er safnað í eina grein ákvæðunum um þá, sem njóta undanþágu frá greiðslu tekju- og eignarskatta. 1. málsg. er úr 4. gr. laganna, 2. málsg. er 3. málsg. 2. gr. laganna óbreytt, en 3. málsg. er úr 5. gr. laganna.

II. KAFLI

Hér er skipað í einn kafla ákvæðunum um skattskyldar tekjur, en þau ákvæði eru einn hluti af efni I. kafla laganna, en sá kafla fjallar einnig um skattskylduna. Ákvæðin um tekjuskattstiga eru í IV. kafla frv.

Um 7. gr.

Efni þessarar greinar er tekið úr 7. gr. laganna, en lokamálsgreinin úr síðustu málsg. 10. gr. þeirra. Breyting er gerð undir D-lið um það, að úthlutun jöfnunarhlutabréfa, sem ekki hefur í för með sér breytta eignarhlutdeild hluthafa í hlutfélagi og miðast við almenna verðhækkun frá útgáfu hlutabréfa, skuli ekki teljast til skattskyldra tekna hluthafans, enda sé samanlagt nafnverð jöfnunarhlutabréfanna, miðað við hlutfélagans, ekki hærra en svarar til almennrar verðhækkunar frá stofnun hlutfélags eða frá innborgun hlutfjár.

Víðast hvar er nú heimilað, að hlutfélag gefi út jöfnunarhlutabréf til hluthafa, án þess að það sé talið skattskyld hjá félaginu eða hluthöfum. Að sjálf-sögðu byggist sú úthlutun á því, að verðmæti sé til fyrir henni í sjóðum félagsins eða öðrum eignum umfram skráð hlutfé, þegar úthlutun fer fram. Með þessu móti er ekki verið að gefa hluthöfum nokkur verðmæti. Sérhver hluthafi á ná-

kvæmlega jafnmikinn hlut í fyrirtækinu eftir sem áður. Eini munurinn er sá, að eignum félagsins er skipt niður á fleiri bréf. Samanlagt verðmæti hlutabréfanna eftir hækkunina er jafnmikið og verðmæti þeirra fyrir hækkunina. Raunhæft verðmæti hvers einasta bréfs hefur því lækkað. Fáir hluthafinn hærri arðsúthlutun á bréf sín en áður, eru þær tekjur skattskyldar. Samkvæmt 9. gr. skattalaganna telst ekki til tekna sá eignaauki, sem stafar af því, að fjármunir skattgreiðanda hækka í verði. Þetta er gild regla um allar eignir skattþegns, fasteignir, bifreiðar, skrautmuni o. s. frv., nema um eign í hlutafélagi. Þótt eign í hlutafélagi hækki í verði, er öll ráðstöfun á slíkri eign skattskyld, nema um sé að ræða sölu á hlutabréfum. Hluthafinn getur því ekki á nokkurn hátt notið verðhækkunar, sem verður á hlutareigninni, nema með því að ganga úr félaginu að nokkru eða öllu leyti. Sú breyting, sem hér er gerð er að vísu takmörkunum bundin en hún á að bæta að nokkru úr þessu misrétti og vega á móti rýrnun, sem áratuga verðbólga hefur valdið. Rétt þótti að ákveða, að ekki mætti gefa út jöfnunarhlutabréf á þá eign, sem bundin er í skattfrjálsum varasjóði, og ekki gefa út jöfnunarhlutabréf fyrir verðmætum, sem verið hafa í eign félagsins skemur en 3 ár.

Önnur breyting á 7. gr. laganna er sú, að síðasta málsgrein e-liðar er felld burt, en sú málsgrein hljóðar svo: „Nú er eign önnur en fasteign, skip og flugvél, sem verið hefur í eign skattgreiðanda í 3 ár eða lengur og fyrning hefur verið reiknuð af, seld hærra verði heldur en nemur óafskrifuðum hluta hennar, og skal þá það, sem umfram er, teljast skattskyldar tekjur, þó ekki hærri fjárhæð en nemur öllum veittum fyrningarafskriftum. Skiptast tekjur þessar við útreikninga skatts á jafnmörg ár aftur í tímann og afskriftirnar hafa farið fram á, þó ekki fleiri en 10 ár. Skatturinn greiðist í einu lagi.“ Engin endurgreiðslukvöð er á fyrningum af fasteignum, skipum eða flugvélum, og er því ekki sanngjarnt eða eðlilegt, að iðnrekstur eða önnur atvinnufyrirtæki endurgreiði fyrningu á vélum og öðrum tækjum, sem rekstrinum eru nauðsynleg. Þessar eignir skattgreiðanda eiga því að njóta sömu fríðinda vegna fyrninga eins og aðrar eignir hans. Gert er ráð fyrir, að ofangreind breyting gildi um eignasölu, sem fram hefur farið á árinu 1961.

Um 8. gr.

Efni þessarar greinar er tekið úr tveimur fyrstu málsgreinum 8. gr. laganna, að öllu leyti óbreytt.

Um 9. gr.

Efni þessarar greinar er tekið úr 8. gr. laganna. Greininni er nokkuð breytt að orðalagi, en um efnisbreytingu er ekki að ræða. Sjálfsagt þótti að nema burt þá tvískiptingu, sem nú er um sektarákvæði varasjóða, eftir því, hvort þeir eru myndaðir fyrir eða eftir 1. janúar 1941.

Um 10. gr.

Efni þessarar greinar er 9. gr. laganna, og er hún óbreytt að því fráskildu, að nýjum lið, H-lið er bætt við. Þykir eðlilegt, að greiðslur þær frá alþjóðastofnunum, sem um er fjallað í liðnum, séu undanþegnar skatti.

Um 11. gr.

Í 10. gr. laganna eru greindir ýmsir frádráttarliðir, en þeim hefur að nokkru verið breytt, og að öðrum þræði hefur þeim verið fjölgað með lögum nr. 36/1958, 40/1959 og 18/1960. Er enn fyrirhuguð fjölgun frádráttarliðanna í tillögum nefndarinnar. Er greinin orðin óhæfilega löng, og auk þess eru þau tilvik, er í henni greinir, næsta sundurleit. Hefur efni 10. gr. ásamt þeim breytingum og viðaukum, sem nú er lagt til að á henni verði gerðir, verið hlutað niður í fjórar greinar, 11., 12., 13. og 14. gr. Að auki er svo lagt til, að efnislegu fyrningarreglurnar verði numdar úr þessum almennu ákvæðum um frádráttarliði, og er um þær fjallað í sérstakri grein, 15. gr. frv.

Frádráttarliðum 10. gr. laganna og breytingarlaganna hefur verið skipt svo niður á greinar, að í 11. gr. er einkum fjallað um frádrátt, er varðar rekstrarkostnað og tap á skuldum, í 12. gr. eru ýmsir frádráttarliðir, er geta varðað jafnt einstaklinga og fyrirtæki, í 13. gr. eru frádráttarliðir, sem eru fyrst og fremst reistir á tillitinu til einstaklinga, og í 14. gr. eru ákvæðin um frádrátt á tekjum sjómanna.

A-liður 11. gr. er óbreyttur a-liður 10. gr. laganna, að því er varðar sjálfan rekstrarkostnaðinn, en efnisreglurnar um fyrningu eru teknar út úr liðnum, og eru þær greindar í 15. gr. frv.

B-liður 11. gr. er tekinn úr b-lið 10. gr. laganna. 2. málsg. B-liðar hefur verið breytt að því leyti, að heimilað er, að tap, sem verður á atvinnurekstri félaga eða einstaklinga, megi flytja milli ára um fimm áramót í staðinn fyrir tvö áramót, eins og nú er í lögnum. Öll sanngirni mælir með því, að þeir, sem verða fyrir taprekstri, fái að draga tapið frá tekjum á hæfilega löngum tíma, eftir því sem ástæður leyfa, en heimildin er þó bundin við 5 ára tímabil. Eðlilegt þykir, að þessi breyting nái til taprekstrar, sem félög og einstaklingar hafa orðið að þola síðastliðin 5 ár, ef tapið hefur ekki enn verið unnið upp. Þess vegna er svo fyrir mælt í ákvæði til bráða-birgða, C-lið, að þeir skattgreiðendur, sem hafa orðið fyrir tapi vegna atvinnurekstrar síns síðastliðin 5 ár fyrir gildistöku laga þessara og ekki hafa unnið upp tapið, megi færa það milli 5 ára, þangað til tapið er að fullu greitt.

C-liður er óbreyttur c-liður 10. gr. laganna.

Um 12. gr.

A-liður er f-liður 10. gr. laganna. Fellt er niður ákvæðið um vexti af skuldum stofnuðum vegna húsbýgginga.

B-liður er óbreyttur g-liður 10. gr. laganna.

C-liður er óbreyttur i-liður 10. gr. laganna.

D- og E-liðir eru nýir. Þykir eðlilegt, að slíkir frádráttarliðir séu lögfestir, enda eru svipuð ákvæði í skattalögum mjög margra ríkja.

F-liður er tekinn úr 10. gr. næstsíðustu málsg., en þykir eftir efni sínu eiga betur heima í þessu ákvæði.

Um 13. gr.

A- og B-liðir eru óbreyttir k- og l-liðir 10. gr. laganna.

C-liður er e-liður 10. gr. laganna, en við hann er bætt ákvæði um, að félagsgjöld til atvinnurekendafélaga séu frádráttarbær, þó ekki yfir fimm af þúsundi af veltu fyrirtækis.

D-liður er d-liður 10. gr. laganna, en í síðustu málsg. hans hefur verið breytt krónutölu úr tveim þúsundum í fjögur þúsund.

E-liður um frádrátt vegna afborgana á námsskuldum er nýmæli. Þótt námskuldir séu ekki goldnar að fullu á fimm ára tímabilinu, sbr. t. d. lög nr. 52/1961, um lánasjóð íslenskra námsmanna, þá ber allt að einu að draga þær frá tekjum á greindu tímabili, og fæst frádráttur ekki síðar.

Í sambandi við þessa grein er rétt að taka fram, að m-liður 10. gr. laganna hefur verið felldur niður, en hann hljóðar svo: „Nú færir leigutaki í íbúðarhúsnæði sönnur á, að hann borgi hærri húsaleigu en því nemur, sem afnot húsnæðisins mundu talin til tekna, ef það væri sjálfsíbúð, og er honum þá heimilt að telja hálfan muninn til frádráttar tekjum, áður en skattur er á þær lagður. Frádráttarheimild þessi gildir þó ekki fyrir einhleypa, og húsaleigufrádrátturinn má ekki nema meira en 600.00 kr. á ári á hvern mann, sem framteljandi hefur bæði á framfæri og í heimili.“ Nefndin telur, að vegna mikillar hækkunar á persónufrádrætti, sem gerð hefur verið, síðan grein þessi var tekin í lög, sé rétt að fella greinina úr gildi. Almenn mun talið, að ákvæði þessarar greinar hafi komið að mjög litlum raunverulegum notum.

Um 14. gr.

Efni þessarar greinar er tekið úr h-lið 10. gr. laganna, sbr. lög nr. 40/1959, 2. gr. Lítils háttar orðabreyting hefur verið gerð á 1. og 2. málsg., en 3. málsg. hefur verið breytt þannig, að í stað 1500 kr. koma 3000 kr. og í stað 3 mánaða koma 6 mánuðir.

Um 15. gr.

A-liður þessarar greinar er tekinn úr a-lið 10. gr. laganna, en við fyrningarreglur þær, sem þar greinir, er bætt svofelldu ákvæði:

„Alla fastafjármuni skal fyrna miðað við áætlaðan endingartíma þeirra. Reikna skal fyrningu, sem fastan hundraðshluta af kostnaðarverði eigna, sem keyptar eru 1962 eða síðar. Fyrningu eldri eigna skal reikna með ákveðnum hundraðshluta af matsverði skv. 22. gr. miðað við þann árafjölda, sem eftir er af áætluðum endingartíma.“

Það er nú óðum að koma í ljós, að vegna hinnar öru verðbólgu, sem hér hefur verið síðustu 10—15 árin, standa atvinnufyrirtæki, sérstaklega iðnaðarfyrirtæki, mjög illa að vígi vegna fyrninga á vélum. Vélar, sem keyptar hafa verið fyrir 6—10 árum og eiga nú að vera að mestu fyrntar, þurfa að standa undir endurnýjun á vélakosti. En fyrningar hafa aðeins verið reiknaðar af hinu upphaflega kaupverði, sem nú er í mörgum tilfellum aðeins 1/10 hluti af því, sem nýjar vélar eða tæki kosta. Nauðsynlegt er að koma í veg fyrir, að slíkt geti endurtekið sig, því að augljóst er, að mjög miklir erfiðleikar hljóta að verða á því að endurnýja vélakost í landinu til iðnaðar og annarra þarfa, ef fyrirtækin geta ekki lagt til hliðar í fyrningum þá fjárhæð, sem þarf til þess að kaupa nýjar vélar og tæki.

B-liður þessarar greinar er nýr og að mestu samhljóða lögum nr. 59 7. maí 1946, um sérstakar fyrningarafskriftir, sbr. lög nr. 33 27. maí 1960. Þessi lög hafa verið framlengd óbreytt frá ári til árs, og þar sem telja má, að hér sé nú orðið um fastar fyrningarreglur að ræða, taldi nefndin rétt, að ákvæði laganna með lítils háttar breytingu séu tekin í skattalögin.

Um 16. gr.

1. málsg. þessarar greinar er tekin úr 12. gr. 1. málsg. laganna, sbr. lög nr. 18/1960, 4. gr. Sleppt er þó ákvæðinu um frádrátt vegna annarra skylduómaga en barna, sem skattþegn hefur á framfæri sínu. Um það efni og ýmislegt fleira, sem skylt er reglunum í þessari grein, eru ákvæði í 53. gr. frv.

2. málsg. er að mestu nýmæli, sem eðlilegt þykir að lögfesta.

3. málsg. er tekin úr 10. gr. j-lið lokamálsgr. laganna.

4. málsg. er tekin úr 12. gr. 4. málsg. laganna.

5. málsg. er tilvísunargrein.

Um 17. gr.

Í þessari grein eru ákvæði um frádráttarheimild félaga og stofnana.

1. og 2. málsg. eru teknar úr 7. og 8. málsg. 8. gr. laganna.

3. og 4. málsg. eru teknar úr 4., 5. og 6. málsg. 8. gr. laganna.

5. málsg. er 3. málsg. 8. gr. laganna.

Um 1. málsg. Sú breyting hefur verið gerð á þessari málsg., að félög, sem um ræðir í 5. gr. A, mega draga frá tekjum sínum útborgaðan arð allt að 10% í staðinn fyrir 8%, eins og nú er, af hlutafé eða stofnfé. Þykir hæfilegt, að félög hafi leyfi til að draga frá tekjum sínum útborgaðan arð allt að 10%.

Um 2. málsg. VII. kafli, ákvæði til bráðabirgða í lögnum, sem er aðallega um nýbyggingarsjóð, hefur ekki verið tekinn upp í frumvarpið, þar eð nefndin telur, að ákvæði þessa kafla hafi ekki lengur nokkurt gildi.

Samkvæmt gildandi lögum mega hlutafélög og önnur félög með takmarkaðri ábyrgð, er hafa sjávarútveg sem aðalvinnurekstur, draga frá tekjum sínum vara-sjóðstillag, er nemur $\frac{1}{3}$ af hreinum tekjum (sbr. 8. gr. laganna). En jafnframt er

sú kvöð á þau lögð, að 50% af því fé, sem þau leggja í varasjóð, skal geymt í sérstökum reikningi í banka, og nefnist sá hluti varasjóðsins nýbyggingarsjóður (sbr. 55. gr. laganna). Einstaklingar og sameignarfélag, er stunda sjávarútveg sem aðal- atvinnurekstur, mega leggja 20% af hreinum árstekjum í nýbyggingarsjóð (sbr. 60. gr. laganna). Samkvæmt 8. gr. laganna mega aðeins útgerðarfélag og samvinnu- félag draga frá tekjunum $\frac{1}{3}$ af því, sem lagt er í varasjóð, en ekki er lögð sú kvöð á þau síðartöldu, að þau bindi nokkuð af tillaginu í nýbyggingarsjóði.

Í öndverðu var nýbyggingarsjóði ætlað það hlutverk að tryggja endurnýjun skipastóls útgerðarinnar. Þeim tilgangi var aldrei náð, og mun talið, að lögin um nýbyggingarsjóð hafi að mestu verið dauður bókstafur. Sum ákvæðin eru fyrir löngu úrelt. Virðist því eðlilegast að fella niður 55.—61. gr. laganna.

Útgerðarfélag án tillits til félagsforms mega skv. 17. gr. frumvarpsins leggja 25% af hreinum tekjum í skattfrjálsan varasjóð, án þess að nokkuð af því sé bundið í nýbyggingarsjóði, enda hefur reynslan sýnt, að slíkt er óþarft til endurnýjunar skipastólnum. Þótt skattfrjálst varasjóðstillag útgerðarféлага með takmarkaðri ábyrgð sé lækkað lítið eitt í frv., er þess að gæta, að sérstakar fyrningarafskriftir skv. lögum nr. 59/1946 eru nú til frambúðar settar í skattalögin, sbr. 15. gr. frv., og eru ákvæðin um fyrningu fiskiskipa og vinnslustöðva mikil friðindi fyrir alla, er hafa sjávarútveg sem aðalatvinnurekstur.

Um 3. málsgr. Sú breyting ein er hér gerð, að tekin eru af tvímæli um það, að 2. málsl. málsgreinarinnar tekur ekki eingöngu til samvinnufélaga, heldur og annarra félaga, er hafa um hönd þá starfsemi, sem lýst er í málsgreininni.

Um 4. málsgr. Hún er tekin úr 3. málsgr. 8. gr. laganna og þykir eiga hér betur heima.

Um 18. gr.

1. málsgr. er tekin úr 13. gr. 1. málsgr. og 2. málsgr. úr lokamálsgr. 7. gr. laganna, en þau ákvæði þykja hafa samstöðu sakir skyldleika.

3. málsgr. er tekin úr 3. málsgr. 12. gr. laganna, en deilitala er hækkuð úr 50 í 100.

III. KAFLI

Hér eru ákvæðin um skattskyldar eignir. Þau ákvæði II. kafla laganna, sem varða skattskylduna, eru flutt í I. kafla frv., eins og að framan er greint. Ákvæði 14. gr. laganna um eignarskattstiga eru nú í IV. kafla frv.

Um 19 gr.

Hún er samhljóða 17. gr. laganna að öðru leyti en því, að „húsgögn og aðrir innan- stokksmunir og skartgripir“ er fellt úr greininni, sbr. einnig 20. gr. frv.

Um 20. gr.

Efni hennar er hið sama og 18. gr. laganna, en þó er bætt við D-lið hennar, að „húsgögn, aðrir húsmunir og persónulegir gripir“ sé eigi talið til skattskyldra eigna.

Um 21. gr.

Hún er óbreytt 22. gr. laganna að því fráskildu að skuldamarkið samkv. B-lið er hækkað úr 120 þús. kr. í 200 þús. kr.

Um 22. gr.

Hún er 19. gr. laganna óbreytt, að öðru leyti en því, að bætt er við H-lið um heimild atvinnufyrirtækja að láta meta á árunum 1962—63 endurkaupsverð fasteigna- fjármuna sinna, í sambandi við fyrningu eldri eigna.

Um 23. gr.

Hér er tekin upp 15. gr. 1. málsgr. 2. málsl. laganna óbreytt að efni.

Um 24. gr.

Hún er sama efnis og 21. gr. laganna.

IV. KAFLI

Rétt þykir að fella í einn kafla skattstigana, bæði um tekjuskatt og eignarskatt.

Um 25. gr.

Skattstigarnir eru óbreyttir frá því, sem fyrir er mælt í lögum nr. 18/1960, að öðru leyti en því, að skattgjald félaga er lækkað úr 25% í 20% af skattskyldum tekjum.

Um 26. gr.

Þessi grein kemur í stað 14. gr. laganna. Skattfrjáls hámarkseign er hækkuð úr 30 þús. kr. í 100 þús. kr. og sú breyting gerð, að skattur af eign einstaklinga skuli reiknaður í þremur stigum, 5%, 9% og 12% í stað níu stiga áður, frá 3% upp í 15%. Ekki er talið, að tekjur ríkissjóðs af eignarskatti lækki við þessa breytingu.

V. KAFLI

Í þessum kafla eru ákvæðin um skattumdæmi, skattstjóra, ríkisskattaneftnd o. fl., og svara ákvæði hans að flestu leyti til ákvæða IV. kafla laganna, en tilhögun þeirra mála, sem kaflinn fjallar um, er gagnbreytt, svo sem áður hefur verið vikið að og nánari grein er gerð fyrir í athugasemdum hér á eftir.

Um 27. og 28. gr.

Samkvæmt nágildandi lögum er tekju- og eignarskattur ákveðinn af skattaneftndum í hreppum og skattaneftndum eða skattstjóra í kaupstöðum. Eru undirskattaneftndir nú 219 að tölu og í hverri 3 menn, eða samtals 657 menn, en skattstjórar eru nú 10 í kaupstöðum. Hér er lagt til, að þessu kerfi verði gerbreytt: Landinu sé skipt í 8 skattumdæmi og í hverju þeirra verði einn skattstjóri, sem fer þar með skattálagningu og leysir af hólmi skattaneftndir þær, sem nú fara með þessi störf. Með þessu á m. a. að vinnast tvennt: Nokkur lækkun útgjalda og meira samræmi um skattálagningu og betra eftirlit með framtölum.

Samkvæmt fjárlögum 1960 er kostnaður við undirskattaneftndir, yfirskattaneftndir og skattstofur utan Reykjavíkur áætlaður rúml. 3 millj. kr. Samkv. frv. er gert ráð fyrir, að skattstjórum fækki um 2 frá því, sem nú er. Á hinn bóginn verður að gera ráð fyrir einhverri fjölgun starfslíðs hjá skattstjórum utan Reykjavíkur, er umdæmin stækka, og þóknun til umboðsmanna skattstjóra, sbr. 28. gr. frv. Þegar allt þetta er virt svo og það, að gert er ráð fyrir, að núverandi yfirskattaneftndir, 24 að tölu, verði einnig lagðar niður og skattstjórar taki við störfum þeirra, þá fer ekki hjá því, að hér verði um talsverðan sparnað að ræða.

Það leikur ekki á tveim tungum, að skattstjórar með æfðu starfslíði munu ná miklu betri árangri í störfum en menn, sem verða að vinna slík störf í hjáverkum, en sú hefur raunin orðið á um skattaneftndirnar. Er þó á engan hátt verið að vanmeta störf þeirra, þótt á þetta sé bent, heldur einungis drepið á staðreynd, sem hlaut að verða afleiðing af kerfinu sjálfu og því, hvernig að nefndunum var búið. — Er ekki neinn vafi á því, að sú breyting, sem hér er lagt til að gerð verði, mun hafa í för með sér bættu og réttlátari skattheimtu.

Lagt er til, að skipting landsins í skattumdæmi falli saman við núverandi kjördæmi. Í fljótu bragði mætti ætla, að með þessu móti væru umdæmin of stór og því ofviða einum manni að fara með skattálagningu í svo víðlendu umdæmi. Þegar nánar er að gáð, ætti ekki að þurfa að óttast, að svo sé, og kemur þar ýmislegt til. Er þar fyrst að nefna gerbreytingu þá, sem orðið hefur á samgöngumálum landsins síðustu áratugi. Þótt vitanlega sé nauðsynlegt að yfirfara öll framtöl, þá hefur sú breyting, er 1960 var gerð á skattalögnum, haft í för með sér, að

þeim, sem gjalda tekjuskatt, fækkar stórlega. Samkvæmt skýrslum var tala gjaldenda 1959 á öllu landinu 63 496, en 1960 einungis 16 643.

Tala tekjuskattsgjaldenda á árinu 1960 skiptist þannig á skattumdæmi þau, sem lagt er til, að upp verði tekin skv. 28. gr. frv.:

1. Reykjavík	9127
2. Vesturlandsumdæmi	987
3. Vestfjarðumdæmi	628
4. Norðurlandsumdæmi vestra	496
5. Norðurlandsumdæmi eystra	1117
6. Austurlandsumdæmi	573
7. Suðurlandsumdæmi	1325
8. Reykjanesumdæmi	2390

Þá kynni því að vera haldið fram, að erfitt sé um samband við skattstjóra í svo víðlendum umdæmum. Því er til að svara, að skv. 30. gr. er gert ráð fyrir því, að skattstjóri hafi umboðsmann í hverju sveitarfélagi í umdæmi sínu, og verður hann tengiliður milli skattþegna og skattstjóra og lætur í té hvers konar upplýsingar, er skattstjóra kunna að vera nauðsynlegar um hagi manna í því sveitarfélagi. — Enn fremur geta skattþegar komið á framfæri við skattstjóra um hendur umboðsmanns hverjum þeim athugasemdum og upplýsingum, sem þeir kunna að óska.

Ekki hefur þótt rétt að rígbinda skiptingu landsins í skattumdæmi við kjördæmin, og er því ráðherra í síðustu mgr. 28. gr. veitt heimild til frávika, ef sérstaklega stendur á.

Um 29. gr.

Þær breytingar, sem greinin felur í sér frá núgildandi lögum, eru tvær.

Önnur er sú, að skipunartími skattstjóra verður eigi lengur bundinn við 6 ár í senn. Þykir eðlilegt, að hér sé sami háttur hafður á og um aðrar fastar stöður hjá ríkinu.

Hin breytingin er í því fólgin, að skattstjóri skuli fullnægja tilteknum þekkingarskilyrðum, sem þykja nauðsynleg, til þess að slíkt starf verði rækt með góðum árangri. Sanngjarnt verður að telja, að víkja megi frá þessu um þá, sem gegnt hafa skattstjórastarfi, þegar lögin öðlast gildi, og því fengið hagnýta reynslu í þessum málum.

Um 30. gr.

Störf þeirra umboðsmanna, sem um ræðir í greininni, eru í meginatriðum hin sömu og núverandi undirskattanefnda, að því fráteknu, að þeir hafa ekki skattálagningu með höndum.

Hreppstjórar eru nú formenn undirskattanefnda í sínu umdæmi lögum samkvæmt. Hefur því þótt sjálfsagt að leggja til, að lögfest væri sú regla, að þeir yrðu umboðsmenn skattstjóra, þegar hin nýja skipan um framkvæmd skattamála er upp tekin. Vera má, að hreppstjóri forfallist eða skorist undan þessum starfa, og þykir þá rétt að fjármálaráðherra skipi annan umboðsmann. Á hinn bóginn þykir ekki rétt að skylda bæjarstjóra til slíkrar umboðsmennsku í kaupstöðum, því að þeir gegna margir hverjir mjög umfangsmiklum störfum. Er talið heppilegast, að ráðherra skipi þar umboðsmanninn.

Um 31. gr.

Ákvæði greinarinnar er nýmæli. — Er ekki vafi á því, að það stuðlar mjög að bættri framkvæmd skattamála og meira samræmi í skattákvörðunum að fela einum embættismanni yfirumsjón og eftirlit með þessum málum.

Um 32. gr.

Gert er ráð fyrir, að ríkisskattanefnd sé skipuð 3 mönnum, eins og nú er. Heppilegt verður að telja, að ríkisskattstjóri eigi sæti í nefndinni, og er þá sjálf-

sagt, að hann gegni þar formennsku. — Felld eru niður nógildandi ákvæði um, að einn nefndarmanna skuli hafa þekkingu á landbúnaði, en annar á sjávarútvegi og viðskiptum. Þykir eigi rétt að binda hendur ráðherra í þessu efni, því að auðvitað kemur ýmislegt fleira til greina, ef gera á ákveðnar kröfur um þekkingu til þeirra manna, sem sæti eiga í ríkisskattanevnd.

Um 33. gr.

Parfnast ekki skýringa.

Um 34. gr.

Þessi grein er að efni til eins og 30. gr. laganna.

VI. KAFLI

Í þessum kafla eru ákvæði um framtal tekna, fresti, úrskurði, innheimtu o. fl., og svara þau til ákvæða V. kafla laganna, þótt hér sé ýmsu öðruvísi skipað en þar.

Um 35. gr.

Þessi grein er samhljóða þremur fyrstu málsg. 32. gr. laganna, að því einu undanskildu, að hér er gert ráð fyrir, að ríkisskattstjóri, en ekki ráðherra, skeri úr, ef vafi leikur á, hvar gjaldandi skuli skattlagður. Síðasta málsg. nógildandi laga þykir eiga betur heima þar, sem fjallað er um innheimtuna, og er því í frv. skeytt við 47. gr.

Um 36. gr.

Þessi grein fjallar um sama efni og 33. gr. nógildandi laga.

Nú eru ákvæði um framtalsfrest á þá leið, að skýrslur skulu komnar í kaupstöðum fyrir janúarlok, en annars staðar á landinu fyrir febrúarlok. Skattstjóri eða skattanevnd getur veitt frest til 15. marz, ef sérstaklega stendur á. Þeir, sem reka atvinnu á fleiri stöðum en einum, þurfa ekki að skila framtölum fyrr en 31. marz í Reykjavík og 20. marz annars staðar á landinu og váttryggingarfélag eigi fyrr en 30. júní.

Lagt er til, að þessu verði breytt á þá lund, að skýrslur verði komnar til skattstjóra eða umboðsmanns hans fyrir janúarlok, hvar sem er á landinu. Þeir, sem hafa atvinnurekstur með höndum, þurfa þó eigi að skila framtali fyrr en fyrir lok febrúarmánaðar. Ef sérstaklega stendur á, getur skattstjóri veitt frest til 15. febrúar og atvinnurekendum til 15. marz.

Váttryggingarfélag eru talin hafa sérstöðu og þurfa eigi að skila framtali fyrr en 30. apríl.

Þá eru gerðar smávægilegar orðalagsbreytingar á 3. málsg. 33. gr. laganna, sem fjallar um aðstoð við framteljendur.

Rétt þykir að flytja 4. málsg. 33. gr., um skyldu til að leggja fram bókhald, í næstu grein á eftir, sem fjallar um upplýsingaskyldu.

Um 37. gr.

Þessi grein er að mestu samhljóða 34. gr. laganna, sbr. þó það, sem segir síðast í aths. við næstu grein hér á undan.

Í fyrsta málslið greinarinnar er skotið inn orðunum „nauðsynlegar upplýsingar“ til þess að kveða skýrar á um það, að þeim aðilum, sem um ræðir í greininni, sé ekki valdið óþarfri fyrirhöfn.

Þá er og í síðasta málslið 2. málsg. nýtt ákvæði um það tilvik, að séu laun greidd fyrir milligöngu annars manns og vinnuveitandi því eigi fær um að láta upplýsingar í té, þá hvíli skyldan á milligöngumanni. Hefur stundum valdið vandkvæðum í framkvæmd undanfarið, að ákvæði um þetta efni hefur vantað í skattalögin.

Um 38. gr.

Þessi grein fjallar um sama efni og 35. gr. núgildandi laga.

Orðalagi er vikið við og nokkrar efnisbreytingar gerðar. Í upphafi greinarinnar er svo fyrir mælt, að þegar framtalsfrestur er liðinn, skuli skattstjóri leggja tekjuskatt og/eða eignarskatt á gjaldanda samkvæmt framtali hans. Þetta er annað orðalag en í núgildandi lögum. Þykir rétt að láta koma fram, að framtalið sé grundvöllur skattálagningar, ef ekki er að því fundið eða það rengt. — Heimildir skattstjóra til leiðréttinga á framtali og til þess að krefjast nánari skýringa, ef það er óglögg eða tortryggilegt, eru hinar sömu og í núgildandi lögum. Sú breyting er gerð, ef skattstjóri fær eigi fullnægjandi skýringar eða gögn og áætlað þvi skatta gjaldanda, að þá er skylt að senda ríkisskattstjóra skýrslu um málið. Þykir rétt, að ríkisskattstjóri eigi þess kost að fjalla um slík mál, þar sem verulega kann að hafa borið á milli skattþegns og skattstjóra eða skattþegn hefur látið hjá liða að gefa nauðsynlegar upplýsingar. — Að visu er skattþegni ætíð heimilt að kæra áætlun skattstjóra innan tiltekins frests. Má því gera ráð fyrir, að allmörg þeirra tilvika, sem rætt er um hér, mundu á þann hátt koma til aðgerða ríkisskattstjóra. Það er þó engan veginn vist, að svo yrði ætíð, og því er þetta ákvæði sett.

2. málgr. greinarinnar svarar til 1. málsliðs 2. málgr. 35. gr. núgildandi laga, þó svo, að fellt hefur verið niður það ákvæði, að áætlun skuli vera að minnsta kosti 10% hærri en skattmat næst á undan o. s. frv. Þetta ákvæði sýnist ástæðulaust, þegar litið er til viðurlaga þeirra, sem beita skal samkv. 48. gr.

Síðasti málsliður 35. gr. þykir eiga betur heima í næstu grein hér á eftir.

Um 39. gr.

Þetta er ný grein. Eru hér færð saman á einn stað ákvæði um svokallaðan „eftirreikning“ á skatti. Ákvæði þessi er nú að finna í eftirtöldum greinum skattalaganna: 2. málgr. 35. gr., síðasta málslið 48. gr. og 49. gr. Sú breyting er gerð, að eigi er heimilt að reikna skatt lengra aftur í tímann en 6 ár í stað 10 nú, ef skattþegn hefur skýrt rangt frá tekjum sínum, og 4 ár í stað 5, ef áætlun hefur reynzt of lág hjá skattþegni, sem eigi hefur talið fram.

Um 40. gr.

Í greininni er ákveðið, að skattstjórar skuli hafa lokið skattálagningu fyrir maílok alls staðar á landinu. Samkv. núgildandi lögum á skattálagningu að vera lokið innan marzmánaðarloka, nema í Reykjavík, þar er miðað við 24. maí. Í framkvæmd mun þessu eigi hafa verið fylgt, og liggja til þess ýmsar ástæður. Hefur stundum dregizt fram yfir mitt ár, að skattskrár væru fram lagðar. Nú, þegar gjaldendum hefur fækkað svo sem áður er á drepið, ætti að mega vænta þess, að eigi þyrfti lengri frest en lagt er til í greininni. Þá má og búast við, að hinar fljótvirku IBM-vélar verði í vaxandi mæli notaðar í sambandi við skattálagningu, jafnvel á öllu landinu, og ætti það að stuðla að því, að skattskrár verði fyrr tilbúnar en raun hefur orðið á undanfarið.

Um 41. gr.

Kærufrestir eru óbreyttir frá núgildandi lögum, eftir því sem við á.

Fellt er niður ákvæði 2. másl. 38. gr. núgildandi laga um heimild gjaldanda til þess að kæra út af því, að tekjur og eign annarra gjaldanda sé of lágt ákveðin o. s. frv. Þessu ákvæði mun sjaldan eða aldrei hafa verið beitt, og verður því að teljast óþarft. Auðvitað getur hver gjaldþegn eftir sem áður komið á framfæri við skattstjóra eða umboðsmann hans hverjum þeim upplýsingum og ábendingum, sem hann telur ástæðu til.

Um 42. gr.

Þar eð gert er ráð fyrir, að yfirskattanefndir séu lagðar niður, ganga kærur út af úrskurðum skattstjóra nú beint til ríkisskattanefndar. Er kærufrestur ákveðinn

15 dagar frá dagsetningu úrskurðar skattstjóra í Reykjavík, en annars staðar á landinu 30 dagar. Ákvæðið í 2. málsg. greinarinnar er nú að finna í 44. gr. skattalaga, en þykir eiga betur heima hér.

Rétt þykir að kveða sérstaklega á um það, að úrskurðir ríkisskattanevndar skuli vera rökstuddir.

Ákvæði 4. málsg. er nýmæli. Úrskurðir ríkisskattanevndar geta oft skipt skattþegn miklu máli fjárhagslega. Verður því að telja sanngjarnt að gefa honum eða umboðsmanni hans kost á að flytja mál sitt fyrir nefndinni.

Í 5. málsg. greinarinnar er svo ákveðið, að ríkisskattanevnd skuli leggja úrskurð á kærur fyrir októberlok. Í 41. gr. núgildandi laga er frestur til að úrskurða kærur úr Reykjavík til septemberloka, en annars staðar á landinu til nóvemberloka. Hér er því farið bil beggja.

Ákvæði 6. málsg. greinarinnar er nú að finna í 2. málsg. 42. gr. skattalaga og ákvæði 7. málsg. í 3. málsg. sömu greinar.

Um 43. gr.

Grein þessi er að efni til í megindrættum samhljóða 42. gr. núgildandi laga. Þó leiðir af því, að lagt er til, að komið verði á fót embætti ríkisskattstjóra, að eðlilegt þykir að fela honum ýmis eftirlits- og leiðbeiningarstörf, sem ríkisskattanevnd hefur nú með höndum.

Starfssvið ríkisskattanevndar verður samkv. frv. það eitt að fjalla um kærur og kveða upp úrskurði svo og að ákveða verðlag búpenings.

Um 44. gr.

Ákvæði greinarinnar er nýmæli og er samhljóða 5. málsg. 13. gr. laga nr. 10/1960, um söluskatt.

Um 45. gr.

Greinin fjallar um sama efni og 43. gr. núgildandi laga, en orðalagi breytt og efni þjappað saman.

Um 46. gr.

Greinin er efnislega í samræmi við 1. málsg. 44. gr. núgildandi laga.

Um 47. gr.

Greinin er samhljóða 45. gr. núgildandi laga, sbr. þó aths. við 35. gr. frv.

VII. KAFLI

Efni þessa kafla svarar til VI. kafla laganna.

Um 48. gr.

Í þessari grein er að finna hliðstæð ákvæði þeim, er nú eru í 46. gr. gildandi laga. Þó er orðalagi vikið við og sú efnisbreyting gerð, að hækka skal mat skattstjóra um 15%, ef áætlun skattstjóra er eigi kærð innan tilskilins frests. Á með þessu að stuðla að því, að skattþegn geti eigi haft hag af því að láta hjá líða að senda framtalsskýrslu.

Um 49. gr.

Greinin er samhljóða 47. gr. núgildandi laga að öðru leyti en því, að í stað „10 ár“ kemur 6 ár.

Um 50. gr.

Þessi grein er að efni til eins og 50. gr. núgildandi laga.

Um 51. gr.

Greinin er samhljóða 51. gr. núgildandi laga.

Um 52. gr.

Greinin er efnislega samhljóða 53. og 54. gr. nógildandi laga.

VIII. KAFLI

Um 53. gr.

Stofninn í þessari grein er 36. gr. laganna og öðrum þræði 12. gr. 1. málsg., en hún er þó nokkru viðtækari. Sbr. einnig athugasemdir við 16. gr. frv.

Um 54. gr.

Þessi grein er samhljóða 62. gr. laganna.

Um 55. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 56. gr.

Sýnilegt er, að frumvarp þetta, ef að lögum verður, getur ekki tekið gildi, fyrr en nokkru eftir að framtalsfrestur um skil á skattskýrslum er liðinn. Skiptir miklu fyrir greiða skattaframkvæmd, að þegar í stað sé farið að vinna að skattaákvörðunum eftir að framtalsfrestur er liðinn. Þá verður og aðdragandi að því, að skattstjórar geti orðið skipaðir eftir lögum þessum. Fyrir þessa sök þykir óhjákvæmilegt, að þeir aðilar, sem ákveða skatta eftir gildandi lögum, gegni því verkefni einnig um skatta af tekjum og eignum ársins 1961 og um starfshætti þeirra svo og framtöl tekna, fresti og úrskurðun kæra fari eftir lögnum nr. 46/1954.

Í 1. og 2. málsg. 56. gr. er gert ráð fyrir, að ákvæði V., VI. og VII. kafla laganna svo og 53. og 54. gr. taki ekki gildi, fyrr en 1. okt. 1962, en þá má ætla, að skattaákvörðunum sé lokið og úrlausn kæra af hendi yfirskattanefnda að mestu leyti. Að sínu leyti er gert ráð fyrir, að hliðstæð ákvæði laga nr. 46/1954, IV., V. og VI. kafla og 62. gr. haldi gildi sínu til sama tíma. Ákvæði frumvarps þessa um skattskyldu (I. kafla), um skattskyldar tekjur (II. kafla), um skattskyldar eignir (III. kafla) og skattstiga (IV. kafla) eiga að gilda um ákvarðanir á sköttum af tekjum og eignum ársins 1961, og taka þau ákvæði gildi þegar í stað svo og 31. gr. um ríkisskattstjóra, er síðar verður vikið að. Frá sama tíma falla úr gildi ákvæði I., II., III., VII. og VIII. kafla laga nr. 46/1954 svo og breytingarlaga við þau lög, og enn fremur lög 59/1946, sbr. lög 33/1960 og lög 96/1936 um skattfrelsi Mjólkursamsölnunnar í Reykjavík og Sölusambands íslenskra fiskframleiðenda.

Í 3. málsg. greinarinnar segir um áframhaldandi gildi reglugerða, er settar hafa verið með stoð í eldri lögum, og gildir hið sama um aðrar stjórnarvaldsreglur en reglugerðir, er almennt gildi hafa um skattákvæðanir.

Í 4. málsg. er vikið að því, að í einstökum lögum og reglugerðum er undirskattanefndum og yfirskattanefndum falin einstök störf, er ekki varða sýslu þeirra samkv. skattalögum sem slíka. Þar sem gert er ráð fyrir því, að nefndir þessar verði lagðar niður, þykir eðlilegast að mæla svo fyrir, að skattstjórar, sem skipaðir verða samkv. lögum þessum taki við þessum störfum. Sem dæmi um slík störf má nefna:

1. Í 22. gr. laga nr. 38/1954, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, er yfirskattanefndum falið mat á hlunnindum, þegar einhver hluti launa er greiddur í friðu.
2. Í lögum nr. 27/1954, um verðlagsskrár, er yfirskattanefndum falið að semja verðlagsskrár og setja verðlag á búpening.
3. Með lögum nr. 10/1960, um söluskatt, er skattanefndum falið að leggja á söluskatt.
4. Samkvæmt lögum um almannatryggingar, nr. 24/1956, má kæra til yfirskattanefnda út af gjaldskrá skv. 72. og 73. gr. laganna. Hliðstæð ákvæði eru í lögum nr. 29/1956, 8. gr., um atvinnuleysistryggingar.

Um ákvæði til bráðabirgða.

Samkvæmt 56. gr. frv. tekur 31. gr. frv. gildi þegar í stað, enda er mjög mikilvægt, að unnt sé að skipa ríkisskattstjóra fljótlega eftir gildistöku laganna, bæði fyrir þann mann, sem skipaður verður, svo og fyrir ríkisstjórnina vegna undirbúnings að framkvæmd laga þessara. Nú er hins vegar á það að líta, að flestum ákvæðum, er varða störf hans og starfshætti er frestað til 1. okt. 1962, og þykir því rétt að mæla sérstaklega svo fyrir í 1. tölulið í ákvæðum til bráðabirgða, að hlutverk hans sé það fram til 1. okt. 1962 að vera ríkisstjórninni til aðstoðar í skattamálum.

Ákvæði 3. töluliðs veita fjármálaráðherra heimild til að framlengja umboð yfirskattanefnda fram yfir 1. okt. 1962 til afgreiðslu mála, enda kann svo að fara í sumum skattumdæmum, að nefndirnar hafi eigi að fullu lokið störfum samkv. 36. og 39. gr. laga nr. 46/1954 á því tímamarki.

Fylgiskjal A.

Yfirlit, er sýnir, hvaðan úr gildandi skattalögum einstakar greinar frumvarpsins eru teknar og hverjar greinar eru nýmæli.

Þar sem rætt er um lög er átt við gildandi skattalög.

1. gr. frv. er 1. gr. laga 46/1954 óbreytt, nema orðunum „og eignum“ er skotið inn í lok 1. málsg.

2. gr. frv. 1., 2. og 4. málsg. eru sambærilegar málsgreinar 2. gr. laganna. 3. málsg. 2. gr. er 2. málsg. 15. gr. laganna lítið breytt. 3. málsg. 2. gr. laga 46/1954 er nú í 2. málsg. 6. gr. frv.

3. gr. frv. 1.—3 málsg. eru 11. gr. 1. og 4. málsg. laga 46/1954, sbr. l. 36/1958, 5. gr. a, og l. 18/1960, 3. og 4. gr. og að nokkru leyti 10. gr. j-liður laga 46/1954, sbr. l. 18/1960, 2. gr. 4. málsg. 3. gr., er varðar eignarskatt, er 20. gr. laga 46/1954.

4. gr. frv. er 11. gr. 2. og 3. málsg. laga 46/1954. Ákvæði 3. málsg. er nýmæli.

5. gr. frv. er tekin úr 3. gr. laganna, en nær þó bæði til tekjuskatts og eignarskatts.

A- og B-liðir eru óbreyttir frá því, sem nú er í 3. gr. laganna, sbr. l. 36/1958, 1. gr. a.

C-liður svarar til samnefnds liðar 3. gr., svo sem hann var orðaður í lögum 36/1958, en nokkru er þó breytt.

D-liður er nýmæli.

6. gr. frv. 1. og 3. málsg. eru að efni til óbreyttar 4. og 5. gr. laganna, en 2. málsg. er tekin úr 3. málsg. 2. gr. laganna.

7. gr. frv. er 7. gr. laganna, en nýmæli er í D-lið um jöfnunarhlutabréf. Loka-málsg. er tekin úr 10. gr. lokamálsg. laganna.

8. gr. frv. er 8. gr. laganna 1. og 2. málsg.

9. gr. frv. 1. málsg. er tekin úr 10. málsg. 8. gr. laganna, 2. málsg. er tekin úr 11. málsg. 8. gr. laganna, 3. málsg. er tekin úr 13. málsg. 8. gr. laganna og 4. málsg. úr 9. málsg. 8. gr. laganna.

10. gr. frv. er 9. gr. laganna. H-liður er þó nýmæli.

11. gr. frv. A-liður er tekinn úr a-lið 10. gr. laganna, en numin eru úr þeim lið ákvæði um fyrningar.

B-liður er tekinn úr b-lið 10. gr. laganna.

C-liður er sama efnis og c-liður 10. gr. laganna.

12. gr. frv. A-liður er f-liður 10. gr. laganna.

B-liður er g-liður 10. gr. laganna.

C-liður er i-liður 10. gr. laganna.

- D-liður er nýmæli.
 E-liður er nýmæli.
 F-liður er tekinn úr 10. gr. næstsíðustu málsgr.
13. gr. frv. A-liður er úr k-lið 10. gr., sbr. l. 18/1960, 2. gr.
 B-liður er l-liður 10. gr. laganna.
 C-liður er e-liður 10. gr. laganna.
 D-liður er d-liður 10. gr. laganna.
 E-liður er nýmæli.
14. gr. frv. er tekin úr h-lið 10. gr. laganna, sbr. l. 40/1959, 2. gr.
15. gr. frv. 1. efnismálsgr. er tekin að nokkru úr a-lið 10. gr. laganna, en efnislega þó breytt. 2.—4. málsgr. eru úr lögum 59/1946, sbr. l. 33/1960.
16. gr. frv. 1. málsgr. er tekin úr 12. gr. laganna 1. málsgr., sbr. l. 18/1960, 4. gr. 2. málsgr. er að mestu nýmæli. 3. málsgr. er tekin úr 10. gr. j-lið laganna og 4. málsgr. úr 12. gr. 4. málsgr. þeirra. 5. málsgr. er tilvísunargrein.
17. gr. frv. 1.—2. málsgr. eru teknar úr 7. og 8. málsgr. 8. gr. laganna. 3. og 4. málsgr. eru teknar úr 4., 5. og 6. málsgr. 8. gr. laganna. 5. málsgr. er 3. málsgr. 8. gr. laganna.
18. gr. frv. 1. málsgr. er 13. gr. laganna. 2. málsgr. er 7. gr. lokamálsgr. 3. málsgr. er 3. málsgr. 12. gr. lítið breytt.
19. gr. frv. er 17. gr. laganna lítið breytt.
20. gr. frv. er 18. gr. laganna.
21. gr. frv. er III. kafli laganna, 22. gr.
22. gr. frv. er 19. gr. laganna.
23. gr. frv. er 15. gr. 1. málsgr. 2. málsgr. laganna.
24. gr. frv. er 21. gr. laganna.
25. gr., tekjuskattstigar, er 6. gr. laganna, sbr. l. 18/1960, 1. gr.
26. gr. frv. er 14. gr. laganna, sbr. l. 36/1958, 7. gr.
- V. kafli um skattaumdæmi, skattstjóra, ríkisskattanevnd o. fl. Ákvæði þess kafla eru að ýmsu leyti ný að stofni til, en koma í stað ákvæða IV. kafla laganna.**
32. gr. frv. er hliðstæð 26. gr. laganna.
34. gr. frv. er sama efnis og 30. gr. laganna.
- VI. kafli. Um framtöl tekna, fresti, úrskurði, innheimtu o. fl.**
35. gr. frv. er tekin úr 32. gr. laganna.
36. gr. frv. er tekin úr 33. gr. laganna.
37. gr. frv. er tekin úr 34. gr. laganna.
38. gr. frv. er tekin úr 35. gr. laganna.
39. gr. frv. 1. málsgr. er tekin úr 35. gr. 2. málsgr. laganna. 2. málsgr. er tekin úr 48. gr. laganna. 3. málsgr. er tekin úr 49. gr. laganna.
40. gr. frv. er tekin úr 37. gr. laganna.
41. gr. frv. er tekin úr 38. gr. laganna.
42. gr. frv. er tekin úr 41. og 42. gr. laganna, en 2. málsgr. er í 44. gr. laganna.
43. gr. frv. er nýmæli, en hliðstætt efni er að nokkru í ákvæðum um ríkisskattanevnd í lögnum, sbr. 42. gr.
44. gr. frv. er nýmæli.
45. gr. frv. er tekin úr 43. gr. laganna.
46. gr. frv. er tekin úr 1. málsgr. 44. gr. laganna.
47. gr. frv. er tekin úr 45. gr. laganna, en 2. málsgr. þó úr 20. gr. þeirra.
- VII. kafli. Refsiákvæði.**
48. gr. frv. er tekin úr 46. gr. laganna.
49. gr. frv. er tekin úr 47. gr. laganna.
50. gr. frv. er tekin úr 50. gr. laganna.
51. gr. frv. er tekin úr 51. gr. laganna.
52. gr. frv. er tekin úr 53. og 54. gr. laganna.
53. gr. frv. er tekin að nokkru úr 36. gr. og 12. gr. 1. málsgr. laganna.

54. gr. frv. er tekin úr 62. gr. laganna.
55. gr. frv. er tekin úr 64. gr. laganna, sbr. l. 36/1958, 13. gr.

Fylgiskjal B.

Yfirlit, er sýnir, hvar einstökum ákvæðum laga nr. 46/1954 ásamt breytingarlögum er skipað í frv. og hver ákvæði gert er ráð fyrir, að felld verði niður.

1. gr. er 1. gr. frv.
2. gr. 1., 2. og 4. málsg. eru sambærilegar málsg. 2. gr. frv. 3. málsg. 2. gr. er nú í 2. málsg. 6. gr. frv.
3. gr. er 5. gr. frv.
4. og 5. gr. eru í 6. gr. frv.
6. gr. er í 25. gr. frv.
7. gr. er í 7. gr. frv., en lokamálsgr. er þó í 2. málsg. 18. gr. frv.
8. gr. 1.—2. málsg. eru í 8. gr. frv. 3. málsg. er í lokamálsgr. 17. gr. frv. 4.—8. málsg. eru í 17. gr. frv. 9. málsg. er í 9. gr. lokamálsgr. frv. 10.—11. og 13. málsg. eru í 9. gr. frv. 12. málsg. er ekki í frv.
9. gr. er í 10. gr. frv.
10. gr. a-liður er í 11. gr. A-lið og 15. gr. A-lið frv.
b- og c-liðir eru í 11. gr. B- og C-lið frv.
d-liður er í 13. gr. D-lið.
e-liður er í C-lið 13. gr. frv.
f-liður er í 12. gr. A-lið frv.
g-liður er í 12. gr. B-lið frv.
h-liður er í 14. gr. frv.
i-liður er í 12. gr. C-lið frv.
j-liður er í 3. gr. frv.
k-liður er í 13. gr. A-lið frv.
l-liður er í 13. gr. B-lið frv.
m-liður er ekki í frv.
- Næstsíðasta málsg. er í 12. gr. F-lið frv. Síðasta málsg. er í lokamálsgr. 7. gr. frv.
11. gr. er í 3. gr. frv. og að nokkru í 4. gr. þess, sbr. og 53. gr. frv.
12. gr. 1. málsg. er í 16. gr. frv. 2. málsg. er í 16. gr. frv. 3. málsg. er í 18. gr.
3. málsg. frv. 4. málsg. er 4. málsg. 16. gr. frv. 5. málsg. er 3. málsg. 18. gr. frv.
13. gr. er í 18. gr. frv.
14. gr. er í 26. gr. frv.
15. gr. 1. málsg. er í 1. gr. frv., en 2. másl. í 23. gr. þess.
16. gr. er í 6. gr. frv.
17. gr. er í 19. gr. frv.
18. gr. er í 20. gr. frv.
19. gr. er í 22. gr. frv.
20. gr. fyrri másl. er í 4. málsg. 3. gr. frv. og síðari másl. er í 47. gr. 2. málsg. frv.
21. gr. er í 24. gr. frv.
22. gr. er í 21. gr. frv.
- IV. kafli er að nokkru í V. kafla frv.
32. gr. er í 35. gr. frv.
33. gr. er í 36. gr. frv.
34. gr. er í 37. gr. frv.
35. gr. er í 38. gr. og 39. gr. frv.
36. gr. er í 53. gr. frv.
37. gr. er í 40. gr. frv.
- 38.—40. gr. eru í 41. gr. frv.

- 41. gr. er í 42. gr. frv.
- 42. gr. er í 42. gr. frv.
- 43. gr. er í 45. gr. frv.
- 44. gr. er í 46. gr. frv.
- 45. gr. er í 47. gr. frv.
- 46. gr. er í 48. gr. frv.
- 47. gr. er í 49. gr. frv.
- 48. gr. er í 39. gr. frv.
- 49. gr. er í 39. gr. frv.
- 50. gr. er í 50. gr. frv.
- 51. gr. er í 51. gr. frv.
- 52. gr. er ekki í frv.
- 53. gr. er í 52. gr. frv.
- 54. gr. er í 52. gr. frv.
- 55.—61. gr. eru ekki í frv., sjá athugasemdir við 17. gr. 2. málsgr. frv.
- 62. gr. er í 54. gr. frv.
- 63. gr. er tímabundin.
- 64. gr. er í 55. gr. frv.